

1 CORINTIOS

San Pablop'a K'art'a Naapiara

P'āda Corinto P'uurudepema

Ijāapataarāmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'āji, Éfeso p'uurude bak'āri. P'ā pēiji Corinto p'uurudepema ijāapataarāmaa. Pablo Jesucristo ūraa jaratee nipak'āri judio-eerā t'āide Corinto p'uurude, māirā ūk'uru Cristode ijāa p'aneejida. Corinto p'uuru waibia baji Grecia eujāde. Mama eujā k'īra t'ādoodeepa net'aa aneedap'edaa netopachida. Ichiaba mama p'anapachida awaraa ak'ōre waibia apatade ijāapataarā k'īra t'ādoo. Maperā Cristode ijāapataarā nepira k'īra t'ādoode baaipachida. Pablop'a na k'art'a p'āji āra ūraait'ee, jīp'a Jesucristode ijāapataadamerā; āchi p'ek'au k'achia oo amaadamerā māik'aapa chik'inia p'anapataadamerā Cristopa k'inia bīk'a.

Naapiara Pablop'a gracias jara bī Tachi Ak'ōremaa ma Corintodepemaarā pari, Jesucristode wāara ijāapata perā (cap. 1.1-9). Mamīda t'ēepai āra itria bī k'īsia awara-awaraa p'anapata perā, chik'inia p'anada-ee (caps. 1.10-4.21). Ichiaba āra itria bī āchi t'āide p'ek'au oopataarā ichiak'au bīpata perā māik'aapa charraarāmaa nepira ateepata perā, t'āri auk'a bīdai k'āyaara Cristopa k'inia bīk'a (caps. 5-6). Jara bī sāga miak'āi p'anirā p'anapataadaipia bī (cap. 7) māik'aapa sāga p'anapataadaipia bī ijāadak'aa beerā āchi ik'aawa p'anapataarā ome

(caps. 8.1–11.1). P'anau bī Corintodepemaarāpa iidi pēidap'edaa, k'awa k'inia p'anadak'āri sāga oodaipia bī chip'edaidak'āri it'aa t'ipataadait'ee (cap. 11.2-16). Ichiaba jara bī ijāapataaarā nek'opatade Cristo piuda k'irāpadak'āri (cap. 11.17-34); sāga p'anapata wāara chik'inia iru p'anapataaarā (cap. 13) māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaurepa ijāapataaarāmaa ne-inaa oopiparide (caps. 12 y 14). Jara bī k'āata jara k'inia bī Jesús piup'eda chok'ai p'irabaida irude ijāapataaarā-it'ee (cap. 15). T'ēepai jara bī sāga p'arat'a p'edaipia bī awaraa ijāapataaarā k'aripadait'ee māik'aapa ichia k'isia iru bī ooit'ee (cap. 16).

Salude pēida

¹ Mi, Pablo, tachi īpema Cristo k'aurepa Sóstenes ome na k'art'a p'äruta. Tachi Ak'ōrepa k'inia bada perā, mi jirit'eraji Jesucristopa pēimerā ichi ūraa jarateede.

² Mía na k'art'a p'āru parā ijāapataaarāmaa Corinto p'uuruude p'ani. Parāpa Jesucristode ijāa p'aneedak'āri, Tachi Ak'ōrepa parā awara bījī ichideerā p'aneedamerā. Māga oopari jōmaweda na p'ek'au eujādepemaarā ome, Jesucristomaa it'aa t'īdak'āri. Māgá Tachi Poro Waibia Jesucristo ãra Poro Waibia pai ichiaba.

³ Mía k'inia bī Tachi Ak'ōrepa māik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parā pia ak'i p'anadamerā. Māgá k'āiwee p'anapataadait'ee.

Tachi Ak'ōrepa Cristode ijāapataaarā pia ak'i bapari

4 Ichita Tachi Ak'õremaa it'aa t'í bak'ãri parã pari, mia jarapari: “Ak'õre, pi t'ãri pia bi Jesucristode ijääpataarã pia ak'ipari perã.”

5 Cristode ijää p'aní k'aurepa Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaade parã Corinto pidaarã k'aripaji. Pia pedeepiji iru ūraa jarateedamerã. Ichiaba poro wësaapiji k'awaadamerã irua oopi k'inia bi ichide ijääpataarãmaa.

6 Tachi Ak'õrepa mäga ooda perã, parãpa waapiara Cristode ijääjida, taipa naaweda jarateedap'edaa k'âyaara.

7 Ma awara Tachi Ak'õrepa ma jõma ooda perã parã-it'ee, parãpa oodai ne-inaa jõmaweda iru Jau-repa oopi bïk'a ichideerãmaa, Tachi Waibia Jesucristo cheit'ee ewari ni p'aní misa.

8 Tachi Ak'õrepa parã pia ak'i bapariit'ee Cristo cherumaa, ma ewate iru k'aurepa parã k'achia wëe p'anadamerã.

9 Mäga ooit'ee ichia jaradak'a oopari perã. Parã jiriji ichi Warra Jesucristo ome araa p'anapataadamerã.

Ijääpataarã k'īsia awara-awaraa p'anadap'edaa

10-11 Ma jara aupada jõmaweda wäara mïda, Cloe tedepemaarãpa mimaa k'awapijida parã nepirade para bi, auk'a k'īsiada-e p'anadairã. Ipemaarã, Tachi Waibia Jesucristopa mi pëida perã, jürítí mi ūraa! T'ãri auk'a p'anapatáati, aupedeedae, Cristode ijääpata perã. Óoti irua oopi bïk'a ichideerãmaa.

12 Näga mimaa nepirijida. Ijääpataarã ūk'uruurãpa mägapata: “Mi Pablo eere bi”; awaraarãpa: “Mi Apolo eere bi”; awaraarãpa:

“Mi Pedro eere bi”; jõdee apemaarāpa: “Mi Cristo eere bida” apata.

¹³ Cristopa ichide ijāapataarāmaa māgá awaraawaraa k'īsiapik'aa. Mi, Pablo kurusode piu-e paji parā pari, p'ek'au k'achia wēpapiit'ee. Parā poro choopidak'āri, mi t'iide poro chooda-e paji.

¹⁴ Mi o-ña bi Tachi Ak'ōre k'īrapite parādepema Crispo māik'aapa Gayo aupai poro chooda perā.

¹⁵ Māgá mia chok'ara-ee poro chooda perā, parādepema apidaapa p'oyaa jarada-e mi t'iide poro choopiji.

¹⁶ Ichiaba Estéfanas te pidaarā poro chooji. Māgiirā awara mia waa k'irāpa-e.

¹⁷ Cristopa mi pēi-e paji poro choode. Jip'a ichia ooda māik'aapa ūraada jarateedeta pēiji. Māgí ūraa mia k'īsia k'awaa pik'a jaratee-e, ijāadamerā mi pedee wēsaa jaratee bipa. Ma k'āyaara t'āri pia jarateepari k'awaadamerā Jesucristo kurusode piuji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee.

Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara k'īsia k'awaara bi

¹⁸ Māgí jarateeda maarepida ūri k'iniada-e p'aní Cristode ijāadak'aa beerāpa, āchi-it'ee māgí jarateepataarā pariatus pedee p'anadairā. Mamīda tachi ijāapataarāpa māgí jarateeda ūridak'āri, p'ek'au k'achia oo k'iniada-e p'anapata, k'awa p'anadairā Cristopata tachi ma o k'achiadeepa k'aripa atapari.

¹⁹ Māga k'awa p'aní Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

‘Mia ak'ipiit'ee na p'ek'au eujādepema k'īsia k'awaan beerāda apata wāara māga p'aní-e, āchia

k'īsia iru p'anik'a mia oopi-e pak'āri.' (*Is 29.14*)

20 Tachi Ak'ōrepa māgí p'ādade nāga jara k'inia bi. Eperāarā īrapemaarāk'a, poro wēsaa p'anī jida māik'aapa pedee wēsaa pedee p'anī jida, k'īsia k'awada-ee pīk'a p'anī Tachi Ak'ōre k'īrapite, iru jōmaarā k'āyaara k'īsia k'awaara bapari perā.

21 Tachi Ak'ōre māga bapari perā, na p'ek'au eujādepemaarāpa iru p'oyaa k'awada-e āchi k'īsiadoopa. Maperāpi Tachi Ak'ōrepa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee taimaa jarateepiji, ūk'uruurāpa k'īsia p'anī mīda tai k'īsia k'awada-ee p'anī. Mamīda chi ijāarutaarā taipa jarateepatade o k'achiadeepa uchiadait'ee.

22 Judiorāpa taipa jarateepata ūri k'iniada-e p'anī, ak'i k'inia p'anadairā ne-inaa Tachi Ak'ōrepa ooru eperāarāpa p'oyaa oodak'aa. Jōdee judio-eerāpa ūri k'iniada-e p'anī, k'īsia k'awaa bīpa jarateedata jirī p'anadairā.

23 Mamīda táipata jarateepata Cristo kurusode piuda p'ek'au k'achia wēpapiit'ee, judiorāpa ijāadaamaa p'anī pijida māik'aapa judio-eerāpa ichiaba ijāa k'iniada-e p'anī pijida, tachi k'īsiadeepa pariatus jarateedai jīlak'aapa.

24 Taipa māga jarateepata k'awa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa jirimaa bī judiorā māik'aapa judio-eerā paara Cristode ijāadamerā. Irude ijāadak'āri, k'awa p'aneepata iruata k'awapipari Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bī māik'aapa oopipari Ak'ōrepa oopi k'inia bīk'a eperāarāmaa.

25 Tachi Ak'ōrepa māga k'īsia iru baji na p'ek'au eujādepemaarāpa k'īsia p'anī mīda irua ne-inaa

pariatua ooji Cristo piupik'āri. Tachi Ak'ōrepa Cristo peedap'edaarā ome p'oyaa-e pajida apata. Mamīda irua māga oopik'āri, ak'ipiji ichi wāara jōmaarā k'āyaara k'īsia k'awaara bapari māik'aapa ak'ipiji ne-inaa jōma p'oyaai, māgá tachi o k'achiadeepa k'aripa atada perā.

Tachi Ak'ōrepa eperāarā jirit'erada

26 Ipemaarā Cristo k'aurepa, k'īsíati parā p'anapatap'edaade, Tachi Ak'ōrepa parā jirii naaweda. Parā t'āide Tachi Ak'ōrepa eperāarā jirit'āri ichide ijāadamerā, chok'ara jiri-e paji nāgee: k'īsia k'awaa beerā na p'ek'au eujādepemaarāpa jiripatak'a; p'arat'ara beerā maa-e pīrā eperāarā poro waibiarā.

27 Māgeerā jirit'erai k'āyaara, Tachi Ak'ōrepa jirit'eraji eperāarā mak'iara k'īsia k'awada-ee beerā, na p'ek'au eujādepema k'īsia k'awaa beerā k'īra nejasia p'aneedamerā ūridak'āri irua jarapida māirāmaa. Ichiaba jirit'eraji eperā jīp'aarā, na p'ek'au eujādepema poro waibiarā k'īra nejasia p'aneedamerā ūridak'āri irua oopi bi māirāmaa.

28 Jirit'eraji na p'ek'au eujādepema eperāarā chupiria beerāda apata. Māga ooji ak'ipiit'ee pipiara bi Cristode ijāaru, k'īsia k'awaa bai k'āyaara, p'arat'ara bai k'āyaara māik'aapa eperā waibia bai k'āyaara.

29 Māga ooji Tachi Ak'ōrepa, apida audua p'ananaadamerā ichi k'īrapite.

30 Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara k'īsia k'awaara bapari perā, tachimaa k'awaapiji Cristopa ooda tachi k'aripait'ee atuanaadamerā. Cristopa tachi neto pik'a ataji uchiadamerā p'ek'au k'achia jua

ek'ariipa. Māpai irude ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa tachi awara bīji araa p'anapataadamerā iru ome. Māgá p'ek'au k'achia wēe p'aneejida Tachi Ak'ōre k'īrapite. Ma awara māgá Cristopa tachimaa k'awapiji Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi.

³¹ Maperāpi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:
 'Eperāpa jara k'inia bi pīrā ichiata ne-inaa
 k'awaara bi awaraarā k'āyaara, māga
 jaraipia bi ichia k'awaa bairā Tachi Ak'ōrepa
 iru pia ak'i bapari.' *(Jer 9.23-24)*

2

*K'īsia k'awaa bīpa ichi k'īradoopa apida Cristode
 ijāapi-e pai*

¹ Ipemaarā, mi parāmaa wāk'āri, jarateeji Tachi Ak'ōrepa jara pēida; irua naaweda k'īsia iru bada ooit'ee Cristo piuda k'ap'ia. Māga jaratee-e pajī poro wēsaa bīpa jarateeparik'a maa-e pīrā k'īsia k'awaa bīpa jarateeparik'a.

² Ma k'āyaara jarateeji Jesucristo kurusode piuda tachi p'ek'au k'achia wēpapiit'ee.

³ Māga jaratee bīde mi p'era baji, parāpa mia jararu ūri k'iniada-e pai jīak'aapa.

⁴ Jaratee-e pajī k'īsia k'awaa bīpa jarateeparik'a, ichi pedee ijāadamerā. Māga-e. Tachi Ak'ōre Jaurepata mia jarateeda parāmaa ijāapiji, ichia jōmaweda p'oyaapari perā.

⁵ Ak'ōre Jaurepa māga ooji parāpa k'īsianaadamerā eperāpa jarateeda k'aurepa ijāa p'ani. Jīp'a ijāa p'ani Tachi Ak'ōre Jaurepata ijāapida perā.

*Tachi Ak'ōre Jaurepata k'awapipari ichia k'īsia
 iru bi*

6 Taipa parāmaa jarateeda-e paji k'īsia k'awaa beerāpa jarateepatak'a. Mamīda māgá jarateepata Tachi Ak'ōre pipiara k'awa k'inia p'anii'rāmaa. Jarateedak'aa ijāadak'aa beerā k'īsia k'awaa beerāk'a maa-e pīrā ijāadak'aa beerā waibiarāk'a. Āchi piudak'āri, āchia jarateedap'edaa mak'iara k'irāpadak'aa.

7 Āchia jarateepatak'a jarateedai k'āyaara, taipa jarateepachida Tachi Ak'ōrepa k'awapida taimaa; aī naaweda ne-inaa eperāarāmaa k'awapi-e pada. K'awapiji ichia k'īsia iru bada ooit'ee Jesucristo k'ap'ia pari na eujā ooi naaweda. Ichiaba k'awapiji jōma ichia k'īsia iru bī tachi-it'ee, it'ari panadak'āri.

8 Tachi Ak'ōrepa ichia k'īsia iru bada k'awapi-e paji eperā waibia beerāmaa, māgiirāpa ijāada-e pada perā. Āchia māga k'awadap'edaa paara, Tachi Waibia kurusode peeda-e pak'aji. K'awak'ajida iru cheji Tachi Ak'ōre k'īra wāree unupide na p'ek'au eujādepemaarāmaa.

9 Ma awara tachia k'awa p'anī Tachi Ak'ōrepa māgiirāmaa k'awapi-e paji ichia k'īsia iru bī ichide ijāapataarā-it'ee, iru ūraa p'ādade jara bairā:

'Tachi Ak'ōrepa nāgí ne-inaa k'īsia iru bī teeit'ee
ichi k'inia iru p'anii'rāmaa: ne-inaa
eperāarāpa waide unudak'aa; waide
ūridak'aa; māik'aapa waide k'īsiadak'aa.' *(Is 64.4)*

10 Chonaarāweda Tachi Ak'ōre ūraa p'ādak'āri, k'awada-e p'anapachida irua k'īsia iru bada. Mamīda Tachi Ak'ōre Jaurepa ne-inaa jōma k'awapari perā, māgí k'īsia paara tachimaa

k'awapii.

11 Eperāpa ichi k'īsia k'awapari ichi t'āridepai. Māga pik'a Tachi Ak'ōre Jaurepa k'awapari Tachi Ak'ōre k'īsia.

12 Mapa tachi ijāapataarāpa Ak'ōrede ijāadak'aarāpa k'īsiapatak'a k'īsiadak'aa. Tachi Ak'ōrepā ichi Jaure pēji tachimaa k'awapimerā ne-inaa jōma irua ooit'ee bi tachi-it'ee Jesucristo k'ap'ia pari. Ak'ōrepā māga oo-e paji tachia ne-inaa pia oopata perā. Jīp'a ooji tachi k'inia iru bapari perā.

13 Maperā taipa jarateedak'aa tachi k'īsiadoopa. Jīp'a Tachi Ak'ōre Jaurepa jarateepi bik'a jarateepata. Māga ūridak'āri, ijāapataarāpa k'awaa wāpata Tachi Ak'ōrepā k'īsia iru bi āchi-it'ee, ichi Jaure āchi ome bapari perā.

14 Mamīda ijāadak'aa beerāpa māga ūri k'iniadak'aa, āchi-it'ee tachi k'īsiadoopa pariatua pedee p'anadairā. Ma awara āchia Tachi Ak'ōre k'īsia p'oyaa k'awadak'aa, Tachi Ak'ōre Jaure wēe p'anapata perā.

15 Tachi Ak'ōre Jaure iru p'anīirāpa ne-inaa jōma ak'īdai k'awaadait'ee pia wa k'achia Tachi Ak'ōre k'īrapite. Māga oodai Ak'ōre Jaurepa āra k'aripapari perā. Jōdee Tachi Ak'ōre Jaure wēe beerāpa māgá p'oyaa ooda-e. Ma awara āchia p'oyaa k'awada-e p'ani Tachi Ak'ōre Jaure tachi ijāapataarā ome bapari wa māga-e, iru Jaure wēe p'anadairā.

16 Tachia k'awa p'ani ijāadak'aa beerāpa Tachi Ak'ōre net'aa p'oyaa k'awadak'aa, iru ūraa p'ādade jara bairā:

‘¿K'aipa k'awaaima Tachi Ak'õre k'ĩsia mäik'aapa
k'aipa iru ūraaima? Iruata ne-inaa jõma
k'awapari.’ *(Is 40.13)*

Mamõda mäga-e tachi ijääpataarã ome. Tachiata
k'awaadai Tachi Ak'õre k'ĩsia, iru Jaurepa tachi
k'ĩsiapipari perã Cristopa k'ĩsia bïk'a.

3

*Tachi Ak'õre Ūraa jarateepataarã auk'a mimiap-
ata iru-it'ee*

¹ Ipemaarã, k'iräpáti mia jaratee nipada parã
ome bak'ãri. Ara nawepa ichi warra chai ewaa
t'odamaa chik'o k'opi-e bik'a, chik'o waide
p'oyaa k'o-e bairã, mäga pik'a mia jaratee-
e paji Tachi Ak'õre Jaure taarã iru beerämaa
jarateeparik'a. Mäga oo-e paji parã at'ãri pia
ijäada-e p'anadap'edaa perã.

² Maperäpi nawepa ichi warra chai jutopi-
parik'a chik'o waide p'oyaa k'o-e bairã, mäga pik'a
mia jip'a jarateepachi Cristo piuda eperääräpa
p'ek'au k'achia oopata wëpapiit'ee. Jaratee-e paji
jõma irua k'ĩsia iru bï tachi-it'ee, k'awa bada perã
paräpa waide mäga p'oyaa k'awada-e pai.

³ Mäga p'ani pächia oo k'iniata oo p'anadairã,
Tachi Ak'õre Jaurepa oopi k'inia bï ooda-ee. Iru
Jaurepa jarateepi bik'a oodai k'äyaara, aupedeep-
ata, Tachi Ak'õrepa jarateepataarã pëida audú k'ia
p'anadairã.

⁴ ¿Jara p'ani-ek'ã: “Mi Pablo eere bï” maa-e pirã
“Mi Apolo eere bï”? ¡Parã ijäädak'aarãk'api k'ĩsia
p'ani!

5 Mi, Pablo Apolo ome eperāarā poro waibiarā-epi; jīp'a Tachi Ak'ore mimia oopataarā, parāmaa jarateedap'edaa Cristode ijāadamerā. Taipa Cristopa oopidak'a jarateejida.

6 Eperāpa ichi eujāde ne-uuparik'a, mia naapiara parāmaa jaranaji Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Māpai ne-uu ak'iparipa ooparik'a, Apolopa waapiara jarateepachi k'awaadamerā Tachi Ak'orepa parāmaa oopi k'inia bi. Mamīda Tachi Ak'orepa ne-uu jōmaata waripiparik'a, iruata taipa jarateedap'edaa parāmaa ijāapiji.

7 Ne-uuparipa māik'aapa ne-uu ak'iparipa ma ne-uuda p'oyaa waripidak'aa. Maperā ma ne-uuda waripipari āra k'āyaara waibiarā bi. Māga pik'a Tachi Ak'ore waibiarā bi tai jarateepataarā k'āyaara, irua aupaita eperāarāmaa ijāapipari perā.

8 Ma ne-uupari ma ne-uu ak'ipari ome auk'a mimiapachida chaumerā. Māga pik'a tai mimiapataarāpa auk'a jarateepata eperāarāpa Tachi Ak'orede ijāadamerā. Mamīda Tachi Ak'orepa tai chaachaa p'aait'ee ichia k'inia bik'a, taipa oodap'edaa pari.

9 Tai ma mimiapataarāk'ata p'anī. Jōdee parā ma ne-uudák'ata p'anī. Mamīda Tachi Ak'oreta ma eujā chipari. Parā ijāapataarā ichiaba te choma pik'a bi; te Tachi Ak'orepa oopimaa bi ichi mimiapataarāmaa.

10 Tachi Ak'orepa k'inia bada perā, mi pēiji ma te choma ewaa oomerā. Maap'eda awaraarā mi t'ēe chejida ne-inaa awaraa parāmaa jarateede. Mamīda pia jarateedaapia bi.

11 Miā māga jara bi Tachi Ak'orépata ichi Warra Jesucristo bida perā ma te choma te basak'a

bamerā. Irua aupaita tachi o k'achiadeepa k'aripa atai. Mapa apidaapa awaraa basa jiridaik'araa bi.

¹² Ma basade te oodai nāgí net'aa pi-ia bidee: nēedee, p'arat'adee, wa māu pi-iaddee. Maa-e pirā ma te oodai pak'urudee, p'ūajara p'oo bidee wa siaddee.

¹³ Mamīda Ak'ōre ewari waibia ewate irua ma te oopataarāpa oodap'edaa ak'iit'ee māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. Pia jarait'eera, irua taipa oodap'edaa chaa māik'aapa jarateedap'edaa chaa ak'iit'ee. Ma ewate ma ne-inaa jōmaweda t'ipitaude wāyaait'ee.

¹⁴ Cristopa taimaa oopida māik'aapa jarateepida paa-e pait'ee. Chooit'ee. Tachi Ak'ōrepa māgí pia ak'iit'ee māik'aapa māgí pari teeit'ee ichia k'īsia iru bi teeit'ee Cristopa oopidak'a oodap'edaarāmaa.

¹⁵ Mamīda eperāarāpa āchi k'īsiadoopa oodap'edaa maa-e pirā jarateedap'edaa jōma paait'ee wēparumaa. Mamīda net'aa ēt'a atadak'a t'ipitaudeepa, ma jarateepari atua-e pait'ee. Jīp'a beeit'ee Tachi Ak'ōre ome. Mamīda Ak'ōrepa ne-inaa teeit'ee pada ichimaa wēe bait'ee.

Tachi Ak'ōrede ijāapataarā iru ték'api p'aní

¹⁶ Tachi Ak'ōre ichi te waibiade baparik'a, ichi Jaure bapari parā ome. Maperā parā iru ték'api p'aní.

¹⁷ Maperā apidaapa parāmaa ijāa amaapiruta pirā Cristode maa-e pirā oo amaapiruta pirā Cristopa parāmaa oopi k'inia bi, Tachi Ak'ōrepa māgí k'achia ooit'ee. Māga ooit'ee, parā jirīt'era atada perā ichi-it'ee, ichi te waibiak'a p'anadamerā.

Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a p'anapataadaipia bi

18 Pāchi itu k'ũrapináati. Parādepema apidaapa k'̄isiadaik'araa bi āchi k'̄isia k'awaa p'ani na p'ek'au eujādepema k'̄isia k'awaa beerāk'a. Ma k'āyaara k'̄isia k'awa-ee pik'a p'anadaipia bi na eujādepemaarā k'̄irapite, Tachi Ak'õrepa ichi k'̄isia parāmaa k'awapimerā.

19 Na p'ek'au eujādepema k'̄isia k'awaa beerāpa jaradak'āri āchia ne-inaa k'awa p'ani, Tachi Ak'õreit'ee āchi k'̄isiadoopa pariatus pedeepata. Tachia māga k'awa p'ani iru Ūraa p'ādade jara bairā:

'Tachi Ak'õrepa k'awa bi na p'ek'au eujādepema k'̄isia k'awaa beerāpa k'̄isia iru p'ani chīara k'̄ūradait'ee.' *(Job 5.13)*

20 Ichiaba iru Ūraa p'ādade jara bi:

'Na p'ek'au eujādepema k'̄isia k'awaa beerāpa jōmaweda k'awa p'ani choo-e pait'ee.' *(Sal 94.11)*

21 Tachi Ak'õrepa māga jara bairā, apida audua p'anadaik'araa bi k'̄isia p'anadairā āchi eerepema jarateeparita pipiara bi apemaarā jarateepataarā k'āyaara. Jōmaarāpa parā auk'a k'aripapata, ma-it'ee Ak'õrepa āra pēida perā parāmaa.

22 Irua mi, Pablo, Apolo māik'aapa Pedro pēiji taipa Cristopa ooda jarateedamerā. Māga ooji parā awaraa Cristode ijāapataarā ome pipiara p'anapataadamerā Cristopa k'inia bik'a. Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujā ooji tachi aide p'anapataadamerā. Tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji it'aa wādamerā jai-idaadak'āri māik'aapa pipiara p'anapataadamerā na eujāde p'ani misa.

²³ Ma jõma ooji tachi-it'ee, tachi Cristodeerā perā mäik'aapa Cristo iru Warra perā.

4

Tachi Ak'õre Úraa jarateepataarā ichiaba Cristo-it'ee mimiapata

¹ Parāpa tai Cristo-it'ee mimiapataarāk'a iru p'anadaipia bi, iruata tai jarateede pëida perā Tachi Ak'õrepa k'ísia iru bada; ne-inaa eperāarāmaa naaweda jara-e pada.

² Irua tai mägá pëida perā, chok'ek'ee p'anadaipia bi.

³ Parā maa-e pírā awaraarāpa mia ooda mäik'aapa jarateeda ak'i k'inia p'ani pírā k'awaadait'ee pia wa k'achia, ak'idaipia bi. Mia p'ua-e bi. Mamīda mīchia pida mia ooda mägá ak'i-e bi.

⁴ Cristopa jarateepidak'a parā t'äide jarateepachi perā, k'ísia p'ua-e bi Tachi Ak'õre k'írapite. Mäga jarak'ari, jara k'inia-e mia maarepida ne-inaa k'achia ook'aa. Tachi Waibiapata mia oopata ak'iit'ee mäik'aapa jarait'ee pia wa k'achia.

⁵ Mägá mia ooda Cristopata ak'iit'ee perā, ðsääp'eda taipa oopata ak'i k'inia p'anima parāpa, Cristo cheit'ee ewate pai naaweda? Ma ewate ichiata k'awapiit'ee ne-inaa jõma eperāarāpa waide k'awada-e p'ani; ne-inaa eperāarāpa ächi t'äridepai k'ísia p'anadap'edaa paara, na p'ek'au eujâde nipadak'ari. Maap'eda ne-inaa pia oodap'edaa pari teeit'ee ichia k'ísia iru bi.

⁶ ðpemaarā Cristo k'aurepa, ma jara aupadade k'isiadak'ari, k'awa p'ani mi Apolo ome ak'idaipia bi

Tachi Ak'õre Ūraa p'ãdade jara bïk'a, pãchi k'ĩrandoopa ak'ïdai k'äyaara. Mïa mäga jara bi paräpa pedee audua pedeenaadamerä pãchi jarateepari ãpite, pedee k'achia pedee p'anï misa awaraarä jarateepari ãpite.

⁷ ¿K'aipa parä bijima chïara ak'ipataarä? Tachi Ak'õrepata parä k'isìa k'awaapipari mäik'aapa neinaa oo k'awaapipari. Pãchi k'ĩrandoopa mäga oodak'aa. Mäga bita, ¿sääp'eda audua pedeepatama?

⁸ Parä audua p'anadaik'araa bi. Mamïda mägä p'anï. Mi-it'ee parä p'arat'ara beeräk'ata p'anï, ne-inaa jõma iru p'anadairä; maarepida faltaddee. Ma awara nägaweda reyräk'ata p'anï Cristo ome. Mapa iru jarateepataaräpa jarateeruta waa üri k'iniidak'aa. ¡Taawa reyräk'a p'anak'ajida, tai jida mäga p'anadait'ee auk'a!

⁹ Mamïda mägä-e. Mi-it'ee Tachi Ak'õrepa tai, ichia jirit'eradaarä, ek'ariara papiji. Eperääräpa awaraarä peedait'ee p'anik'a jõmaarä taide, mäga pik'a p'anï tai. Jõmaaräpa ak'i k'inia p'anapata jägí eperäärä miapiruta. Mäga pik'a na p'ek'au eujädepema jõmaaräpa tai chupiria jõni ak'ipata, angeleeräpa paara.

¹⁰ Tai k'ira k'awa-ee pik'a p'anï, Cristo-it'ee mimimapata perä. Jõdee parä k'isìa k'awaara pik'a p'anï Cristode ijää p'anida apata perä. Taipa mak'iarä k'awada-e p'anï Tachi Ak'õrepa k'isìa iru bi, tai k'isiadoopa k'isìa p'anadairä. Mamïda paräpa jõmaweda k'awa p'anida apata. Jõmaaräpa parä k'inia iru p'anï, t'äri pia p'anadairä. Jõdee tai k'ira unuamaa iru p'anï, jõmaarä ek'ariara p'anadairä.

¹¹ Taipa Tachi Ak'õre ūraa jaratee

p'aneedak'āriipa, mata at'āri jarra oopata māik'aapa opisia choopata; p'aru sore jīpata. Ma awara ijāadak'aa beerāpa tai p'ua oopata. Te jida wēe p'anī, awara āi jarateede nipapata perā.

12 Tachi juadoopa mimiapata, ūida-ee. Awaraarāpa taimaa ik'achia jaradak'āri, chōo jīridak'aa. Jīp'a Tachi Ak'ōremaa it'aa tīpata āchi pari. Tai jīridak'āri miapidait'ee, taipa choopata.

13 Tai āpite pedee k'achia jaradak'āri, āchimaa t'āri pia pedeepata. Mamīda tai k'īraunuamaa iru p'anapata. Āchi-it'ee tai ne-inaa mik'iak'a p'anī. Māgā tai iru p'anajida. Mata at'āri māgā iru p'anī.

14 Ma et'ewa jarada p'ā-e paji parā k'īra nejas-apiit'ee. Ūraait'eeta p'āji ak'ōrepa ichi warra k'inia iru bi ūraaparik'a.

15 Mīa māga jara bi mi-it'ee parā mi warrarāk'a p'anadairā. Jarateepataarā chok'araarāpa jarateedai Cristopa parāmaa oopi k'inia bi. Mamīda mīa naapiara jarateenaji Cristo parā pari piuda. Māgā irude ijāajida. Maperāpi mi parā ak'ōrek'a bi.

16 Maperā oodaapia bi mīa oo bīk'a.

17 Mapa Timoteo pēiru parā k'aripanamerā. Iru mi warra k'iniak'a ichiaba, mīa naapiara jarateeda perā Cristo iru pari piuda. Irua oopari Cristopa oopi bīk'a. Mapa iru parāmaa pēiru, k'irāpapimerā mi sāga bapari Cristo juu ek'ari. Mīa oopari Cristopa oopi bīk'a māik'aapa ijāapataarā para bee chaa jarateepari jōmaarāpa māga oodamerā.

18 Parādepema ūk'uru audua p'anī k'īsia p'anadairā mi waa parāmaa wā-e. Mamīda māga-e.

19 Ak'õrepa k'inia b̄i p̄irā, mak'iara taarā-e jāmaa wāit'ee. Pak'āri, m̄ia k'awaait'ee māgí audua beerāpa jara jōni. Mam̄ida ma k'āyaara waapiara m̄ia nāga k'awa k'inia b̄i. ¿Āchia oo p'anik'ā wa ooda-e p'anī Cristopa oopi b̄ik'a?

20 Parāpa k'awadaipia b̄i Cristode ijāa p'anida apataarāpa oodaipia b̄i irua oopi b̄ik'a. Māga oodak'āri, ak'ipipata pedeepapai ijāa k'iniada-e. J̄ip'a p'ana k'inia p'anapata Cristo jua ek'ari.

21 Mi parāmaa wāk'āri, ¿k'āata k'inia p'anima; itriamerā wa pedee sia pedeemerā?

5

K'āata oodaipia b̄i pariatua p'ek'au oopataaarā ome

1 Frá m̄ia jarait'ee m̄imaa nepiridap'edaa. Parā t'āide abaapa ichi nawek'aa chi wērak'a iru b̄i. ijāadak'aa beerāpa pida māgee k'achia oodak'aa!

2 Mam̄ida parā at'āri audua p'ani, k̄isia p'anadairā Tachi Ak'õre Jaurepa oopi b̄ik'a oo p'ani. Audua p'anadai k'āyaara, k̄isia p'ua p'anadaipia b̄i māgí k'achia oomaa bairā parā ijāapataarā t'āide. Ma eperā pāchi ik'aawaapa ãyaa pēidaipia b̄i.

3 Mi parā ome ba-e pait'ee m̄ida, mi k̄isia parā ome bait'ee. Tachi Waibia Jesupa m̄imaa k'awapiji k'āata oodaipia b̄i ma eperā ome.

4 Mapa mi k̄isia aupai bait'ee m̄ida parā ome, irua auk'a māga k'awapiit'ee parāmaa chip'edaidak'āri irumaa it'aa t'īdait'ee.

5 Jōma ijāapataarā see n̄ibak'āri, ma eperā pāchimāipi ãyaa wāpiti, Satanapa iru k'ap'ia

k'achia ooyaa bi miapimerā maa-e pirā piupimerā. Māgá Tachi Ak'ōrepa iru jaure it'aa ateei Tachi Waibia Jesús cheit'ee ewate.

6 Audua p'anadaik'araa bi ma k'achia oomaa bi misa parā t'āide. Jōmaarāpa nāgí pedee k'awa p'aní: "Levadura ma-āriipa pan masa jōmaweda waridaipari."

7 Tai judiorāpa Pascua fiesta oodai naaweda, levadura jōmaweda iru p'aní tai tede bat'ak'oopata, ma fiestade pan levadura wēe k'odait'ee. Māga pik'a parāpa p'ek'au k'achia jōmaweda unu p'aní parā t'āide oo amaadaipia bi, k'achia wēe p'anadait'ee Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Wāara parā p'ek'au k'achia wēe p'aní Tachi Ak'ōre k'īrapite, Cristo piuda perā pāchia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee. Pascua fiestadepema oveja chak'ek'a bi piuji Tachi Ak'ōrepa tachi miapinaamerā tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.

8 Cristo māgá piuda perā, p'anadáma irua oopi bik'a. Apidaapa k'achia oodaik'araa bi Cristode ijāadai naaweda oopatap'edaak'a. Ma k'āyaara k'īra jīp'a p'anapataadaipia bi māik'aapa wāarata jarapataadaipia bi.

9 Mia naaweda k'art'a p'ādade jaraji k'ōp'āyo meraanaadamerā wēraarā maa-e pirā imik'īraarā pariatus p'ek'au ooyaa beerā ome.

10 Māga jarak'āri, jara k'inia-e baji āyaa p'aneedamerā nāgee ijāadak'aa beerā ik'aawaapa: pariatus p'ek'au oopataarā; p'arat'a waapiara iru p'ana k'inia p'anīrā; nechiapataarā maa-e pirā awaraa ak'ōre waibia apatade ijāapataarā.

Māgeerā ik'aawaapa ãyaa p'aneedap'edaa paara, ichita uchiadait'ee paji na p'ek'au eujādeepa.

11 Nāgí p'ärupa mia jarait'ee k'ãata jara k'inia baji apema k'art'ade. K'õp'äyo meraanáati ijääpataarāda apata mīda, nāga oopataarā ome: pariatus p'ek'au ooyaa beerā; p'arat'a waapiara iru p'ana k'inia p'anirā; awaraa ak'õre waibia apatamaa it'aa t'ipataarā; awaraarā ãpite ik'achia jarapataarā; it'ua toyaa beerā maa-e pirā nechiapataarā ome. Māgeerāmaa p'asianáati māik'aapa pāchimaa chepináati. Nek'ode paara t'üdaik'araa bi māgeerā ome.

12-13 Māga jara bi Tachi Ak'õrepa tachi bi-e pada perā ijäädak'aa beerāpa oo p'anī ak'idaamerā. Ichiata māirāpa oopatap'edaa ak'iit'ee māik'aapa ãchi miapiit'ee. Mamīda tachia ak'idaipia bi awaraarāpa oo p'anī tachi ijääpataarā t'āide, ijäädak'aa beerāk'a p'anaruta pirā. Maperāpi parāpa chi k'achia ooyaa beerā ãyaa wāpidaipia bi pāchi ik'aawaapa, Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi k'a:

'Jëret'āatī chi k'achia ooyaa beerā pāchi ik'aawaapa.'

(Dt 17.7)

6

Ijääpataarā nepirade p'anadak'āri

1 Frá mia jarait'ee k'ãata oodaipia bi parā nepirade p'anadak'āri. Parādepema nepira iru bak'āri awaraa ijääpari ome, ijäädak'aa beerā charraarāmaa wāik'araa bi. Ma k'āyaara ijääpataarāmaa wāipia bi.

² ¿Parāpa k'awada-e p'anik'ā tachi Cristo ome araa p'anirāpa iru pari ak'idait'ee ijāadak'aa beerāpa ne-inaa oopatap'edaa jaradait'ee pia wa k'achia? Māga bita, ¿sāap'eda p'oyaa ak'ida-ema ijāapataarā nepīra mak'iara waibia-e bita parāt'āide?

³ ¿K'awada-e p'anik'ā tachia ichiaba angeleerā ak'idait'ee? Māga pīrā, jīrapema nepīra pāchi pitapai ak'ida!

⁴ Māgá parā awaraa ijāapataarā ome nepīrade baaidak'āri, charraarā ijāadak'aa beerāmaa wādai k'āyaara, wādaipia bi charraarā ijāapataarāmaa.

⁵⁻⁶ Nāgí jararupa parā k'īra nejasiapi k'inia bi. ¿Pia bīk'ā chōopik'a para bait'ee pāchi pitapai, ma awara māgee charraarā k'īrapite wādait'ee? ¿Apida parādepemapa ijāapataarā nepīra p'oyaa ak'idaek'ā?

⁷ ¡Parā māgá chōo pīk'a para bairā, k'achia oomaa p'ani! Ma k'āyaara piara bak'aji awaraarāpa parā nepīrade baaipidamerā. Maa-e pīrā piara bak'aji awaraarāpa parā k'ūradamerā.

⁸ Mamīda māga-e. ¡Parāpata nepīra jīripata awaraarā ome māik'aapa awaraarā k'ūrapata, parā īpemaarā mīda Cristo k'aurepa!

⁹ ¿Parāpa k'awada-e p'anik'ā k'achia oopataarā wāda-e pait'ee Ak'ōre eujādee ichideerā ome? K'īrak'aupai ijāadak'aa beerāk'a p'anadai, nāgeerā wādak'aa perā Tachi Ak'ōre eujādee: prostitutaarā; it'aa tīpataarā awaraa ak'ōre waibia apatamaa; miak'āi p'anirā awaraarā ome k'āipataarā; īmīk'īraarā awaraa īmīk'īraarā ome k'āipataarā, īmīk'īra wēra ome k'āi bīk'a;

¹⁰ nechiapataarā; p'arat'a waapiara iru p'ana k'inia p'anirā; it'ua toyaa beerā; ik'achia jarapataarā awaraarā ăpite maa-e pirā k'ūrayaa beerā awaraarā net'aa atadait'ee.

¹¹ Ijäädai naaweda, parā ūk'uru māgá p'anapachida. Mamīda Tachi Waibia Jesucristode ijäädak'āri, iru piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa wēpapiji parāpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa. Ichiaba parā awara biji ichi-it'ee, ichi Jaure pēik'āri parā ome bapariimerā māik'aapa oopimerā Cristopa oopi k'inia bīk'a. Māga ooji parā ichi k'īrapite p'ek'au k'achia wēe p'anadamerā.

Tachi Ak'ōrepa ijääpataarā k'ap'ia awara bīda ichi-it'ee

¹² Eperāarāpa jarapata: “Ne-inaa jōma ooi mīchia oo k'inia bīk'a.” Mamīda ma ne-inaa k'achia bīpirā, maarepida mi k'aripa-e pait'ee. Ne-inaa jōma ooi. Mamīda māga oo k'inia bī k'aurepa mia oo-e pirā Cristopa oopi bīk'a, ma ne-inaa juu ek'ari bapariit'ee, Cristo juu ek'ari bai k'āyaara.

¹³ Ichiaba jarapata: “Chik'o iru p'anī k'odait'ee māik'aapa bi iru p'anī ma chik'o aīde banamerā.” Mamīda na ewari Tachi Ak'ōrepa ma omee weda jōpiit'ee. Wāara Tachi Ak'ōrepa bi ooji chik'o aīde banamerā. Mamīda tachi k'ap'ia oo-e paji pariatus p'ek'au oodamerā. Jīp'a ooji ichi Jaure ma k'ap'iade bapariimerā māik'aapa tachia oodamerā Cristopa oopi bīk'a.

¹⁴ Maperāpi Tachi Ak'ōrepa tachi k'ap'ia jōpi-e pait'ee. Ma k'āyaara ichi ewari waibia ewate tachi k'ap'ia chok'ai p'irabaipiit'ee Jesucristo

k'ap'ia p'irabaipidak'a. Māgá ooi jōmaarā k'āyaara waibiarā bapari perā.

15 ¿Parāpa k'awada-e p'anik'ā tachi ijāapataarā araa p'aneepata Cristo ome irude ijāadak'āri? Tachi Ak'ōrepa tachi k'ap'ia ooji ichi Jaure aide bapariimerā. Mapa tachi k'ap'ia araa p'anapidaik'araa bī prostitutaarā ome.

16 ¿K'awada-e p'anik'ā eperā araa paru pirā prostituta ome, māgi wēra ome eperā apai pik'a paru? Māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōre Úraa p'ādade jara bairā:

'Māgá eperā omee weda eperā apai pik'a p'aneedait'ee.' *(Gn 2.24)*

17 Jōdee eperā Cristode ijāak'āri, araa beepari iru ome māik'aapa ma eperā jaure apai pik'a beepari Tachi Ak'ōre Jaure ome. T'āri a-ba p'anapata.

18 Maperāpi p'ek'au oonáati awaraarā ome. Eperāpa awaraa p'ek'au k'achia ook'āri, ichi k'ap'ia araa bapik'aa awaraa eperā k'ap'ia ome. Mamīda awaraa ome p'ek'au ook'āri, ichi k'ap'ia k'achiade baaipipari, ichi k'ap'ia araa bī Cristo ome bipari perā awaraa eperā juu ek'ari, Cristo juu ek'ari bī k'āyaara.

19 ¿K'awada-e p'anik'ā Cristode ijāadak'āriipa Ak'ōre Jaure tachi k'ap'iade bapari, Tachi Ak'ōre ichi te waibiae baparik'a? Mapa Tachi Ak'ōreta tachi k'ap'ia chipari.

20 Iruata tachi neto pik'a ataji ichi Warra apai iru bada pēik'āri piumerā tachi pari. Mapa parā ichideerā perā, k'achia oo amáati. Māgá ooruta pirā, ak'ipidai wāara oo k'inia p'ani irua oopi bik'a.

7

Üraa miak'āidait'ee k'īsia p'aniiirā-it'ee

¹ Irá mia p'anaut'ee parāpa k'art'a p'ādap'edaade iidi pēidap'edaa. Naapiara iidi jida chisāgita pipiara bi ijāapari-it'ee, miak'āit'ee maa-e pīrā tuu bait'ee. Mi-it'ee piara bi tuu bait'ee.

² Mamīda imik'īra tuu bak'āri, wēraarā ome pari atua p'ek'au oo nipai. Maperā imik'īrapa ichi wēra iru baipia bi; wērapa pida ichi imik'īra iru baipia bi.

³ Imik'īrapa ichi k'ap'ia wāak'aik'araa bi chi wēramaa; wērapa pida ichiaba ichi k'ap'ia wāak'aik'araa bi chi imik'īramaa.

⁴ Māgā p'anapataadaipia bi wēra k'ap'ia chi imik'īra-it'ee perā māik'aapa imik'īra k'ap'ia chi wēra-it'ee perā.

⁵ Jīp'a Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ī k'iniapa pedee-teeruta pīrā, ma ewate araa k'āida-e pait'ee. Māga p'anadak'āri, āra k'ap'ia wāak'adai. Mamīda ai t'ēepai waya k'āidaipia bi, Satanapa k'achia oopimaapa awaraa ome, p'ooyaa chooda-e p'anadairā.

⁶ Mia māga k'īsia bi. Pāchia jirīdaipia bi Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi parāmaa.

⁷ Mi-it'ee pipiara bak'aji jōmaweda mīk'a p'anadamerā. Mamīda k'awa bi Tachi Ak'ōrepa k'aripai ijāapari chaa k'awaamerā miak'āipia bi wa māga-e.

⁸ Mia ūraait'ee imik'īra tuu beerāmaa, wēra tuu beerāmaa māik'aapa p'ētrāa tuu beerāmaa mīk'a p'anadamerā.

⁹ Mamīda miak'āi k'inia p'ani pīrā, miak'āiti, p'ek'au oo k'inia p'anadai k'āyaara.

10-11 Ichiaba Tachi Waibiapa jarapi bik'a mia jara bi: wērapa ichi imik'īra amaaik'araa bi. Auk'a imik'īrapa ichi wēra amaaik'araa bi. Mamīda māga ooruta pīrā, miak'āidaik'araa bi awaraarā ome. Ma k'āyaara waya araa padaipia bi āchi naaweda p'anadap'edaak'a.

12 Irá mia ūraait'ee ijāapataarā miak'āi p'anadap'edaa ijāadak'aa beerā ome, Cristode ijāadai naaweda. Cristopa jaratee-e pají k'āata oodaipia bi. Mamīda mia nāga ūraait'ee. Eperā Cristode ijāapari pa wēra ijāak'aa bi iru bi pīrā, amaaik'araa bi, chi wēra iru ome ba k'inia bi pīrā.

13 Ichiaba wērapa imik'īra ijāak'aa bi iru bi pīrā, amaaik'araa bi, chi imik'īrapa iru ome ba k'inia bi pīrā.

14 Ijāapari araa bak'āri ijāak'aa bi ome, eperā apai pik'a p'ani. Māga bīta, Tachi Ak'ōrepa chi ijāak'aa bi pia ak'ipari ma ijāapari k'aurepa. Māgá ichiaba Ak'ōrepa āchi warrarā pia ak'ipari ma ijāapari k'aurepa.

15 Mamīda ma ijāak'aa bīpa chi Cristode ijāapari amaa k'inia bi pīrā, māga oonaapáde adaik'araa bi, iru k'īraunuamaa iru bapiamaapa. Tachi Ak'ōrepa k'inia bi ichideerā k'āiwēe p'anapataadamerā.

16 Jōdee ma ijāapari chi ijāak'aa bi pēi k'inia-e bi pīrā, chooipia bi. Māga ooru pīrā, ai t'ēepai iru k'aurepa māgipa Cristode ijāai. Parā ijāapataarāpa k'awada-e p'ani chisāgí ijāadak'aa beerāpa ijāadai parāpa k'aripapata perā. Tachi Ak'ōrepapai k'awa bi.

Sāga p'anapataadaipia bi ijāada t'ēepai

17 Irá mia nāga ūraait'ee. Parāpa jiridak'āri Cristopa oopi k'inia bī parāmaa, p'anadaipia bī parā p'anadap'edaak'a Tachi Ak'ōrepa ijāapik'āri. Mia māga jarateepari ijāapataarā jōmaarāmaa.

18 Tachi Ak'ōrepa Cristode ijāapiru pirā imik'īra tauchaa iru bī ichi k'ap'iade, ma eperāpa meraik'araa bī ma tauchaa iru bī. Jōdee ichi k'ap'iade tauchaa wēe bī pirā ijāak'āri, tauchaa bīpiik'araa bī.

19 Mia māga jara bī Tachi Ak'ōre-it'ee p'ua-e bairā eperāpa tauchaa iru bī wa wēe bī. Jīp'a Ak'ōrepa k'inia bī tachia oodamerā ichia jara bīk'a.

20 Maperā awara baik'araa bī pichi naaweda bada k'āyaara, Tachi Ak'ōrepa ijāapik'āri.

21 Esclavo paji pirā ijāa beep'āri, k'īsianāaji pi eperā juu ek'ari bī perā. Jōdee chiparipa pi pēi k'inia bī pirā, k'āiwee uchíaji.

22 Esclavopa Cristode ijāak'āri, at'āri chipari iru bī mīda, esclavo-ee pik'a beepari, Cristopa iru uchia atada perā p'ek'au k'achia juu ek'ariipa. Jōdee esclavo-ee bīpa Cristode ijāak'āri, Cristo esclavok'a beepari, irua oopi bīk'a oopari perā.

23 Cristopa parā neto pik'a ataji ichi waa kurusode bat'ak'āri. Māgá ichi piuji parāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee māik'aapa parā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee atuanaadamerā. Maperāpi parā ichideerā. Maperā óoti irua oopi bīk'a, oodai k'āyaara eperāarāpa oopi k'inia p'anik'a.

24 Mapa īpemaarā, mia et'ewa jaradak'a p'anadaipia bī pāchi ijāadai naaweda p'anadap'edaak'a.

Tuu beerāpa iidi pēidap'edaa p'anauda

25 Ḧrá mía p'anaut'ee tuu beerāpa iidi pēidap'edaa. Mía p'oyaa jara-e Cristopa jarapida, irua nágí jaratee-e pada perã. Mamída Tachi Ak'õrepa mi chupiria k'awaap'eda, Cristode ijääpiji mäik'aapa iru ūraa mímaa jarateepiji. Maperā parāpa na ūraa ūridaipia bi.

26 Ḫrapema ijääpataarā miapi iru p'anadairā, miit'ee pipiara bi tuu bait'ee.

27 Wēra iru bi pírā, yiaraa iru baik'araa bi. Jōdee wēe bi pírā, jiriik'araa bi.

28 Mamída miak'āiru pírā, p'ek'au k'achia oo-e bi Tachi Ak'õre k'īrapite. Ichiaba wēra tuu bipa īmik'īra ataru pírā, p'ek'au k'achia oo-e bi. Mamída chi miak'āirutaarā audú miadait'ee na p'ek'au eujāde p'aní misa. Mapa mía jara bi pipiara bi tuu bait'ee.

29 Ḫpemaarā, mía mäga jara bi k'īsia bairā taarā-e Cristo cheit'ee. Mäga ni p'anide miak'āi p'aniiřā p'anadaipia bi tuu beerāk'a; chi Cristopa oopi bi:k'a oo p'aniiřāk'a.

30 Ma awara t'āri p'ua p'aniiřā maa-e pírā oīa p'aniiřāpa k'īsiadaipia bi Cristopa āchimaa oopi k'inia bi, āchi k'īsiade iru p'aní k'āyaara. Ichiaba ne-inaa neto atapataarāpa k'irāpadaipia bi āchia net'aa atada ateeda-e pait'ee Tachi Ak'õre eujādee.

31 Ma awara ne-inaa netopataarāpa k'irāpadaipia bi āchia p'arat'a jitadap'edaa ne-inaa neto pēidap'edaa pari it'aa ateeda-e pait'ee. Ma p'arat'a mäik'aapa net'aa jiriidai k'āyaara, Cristopa oopi k'inia bi jiriidaipia bi, na p'ek'au eujā mäik'aapa jōma aide nībi Tachi Ak'õrepa jōpiit'ee perā.

32 Mía nāga ūraait'ee k'īsia jōnanaadamerā. ḥmik'īra tuu bipa jiripari ooit'ee Cristopa oopi k'inia bīk'a.

33 Mamīda miak'āi bī k'īsia nībapari na p'ek'au eujādepema net'aade māik'aapa chi wēra o-īa bapiit'ee.

34 Māgí imik'īrapa auk'a oo k'inia bairā Cristopa oopi k'inia bī māik'aapa chi wērapa oopi k'inia bī, audú k'īsia nībī chi tuu bi k'āyaara. Ichiaba wēra imik'īra wēe bipa k'awa k'inia bī Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bī ooit'ee ichi ome. Mamīda chi miak'āi bipa k'awa k'inia bī chi imik'īrapa oopi k'inia bī, māga ooit'ee chi k'ima o-īa bamerā.

35 Māga jaraji parā k'aripait'ee pia p'anapataadamerā māik'aapa pāchi t'āripa Cristopa oopi bīk'a oodamerā.

36 ḥmik'īra tuu bipa pedeero pīrā miak'āiit'ee māik'aapa k'ap'iapa choo-e bī pīrā wēra wēe bait'ee maa-e pīrā ma wēra pedeeteeda t'āri p'uapi k'iniae bī pīrā, miak'āipia bī. Māga ooru pīrā, p'ek'au k'achia oo-e bī.

37 Mamīda ichi t'āride miak'āi k'inia-e bī pīrā māgí wēra ome māik'aapa k'ap'iapa choo bī pīrā, miak'āik'araa bī.

38 Māpai ma miak'āi k'inia bipa pia k'īsia bī. Mamīda ma miak'āi k'inia-e bipa pipiara k'īsia bī.

39 Tachi Ak'ōre ūraa p'ādade jara bī wēra miak'āi bipa awaraa jiriik'araa bī, ichi imik'īra chok'ai bī misa. Jōdee ichi k'ima piuk'āri, pia bī waya jiriimerā, mamīda Cristode ijāapari jiriipia bī.

40 Mamīda mia k'īsia bī ma p'ētrāa t'āri o-īara bai miak'āi-ee beeru pīrā. Māga k'īsia bī mia. Mimaa Tachi Ak'ōre Jaurepa ichiaba k'īsiapipari.

8

Nechiara ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite

¹ Irá mia p'anaut'ee parāpa iidi pëidap'edaa k'awaadait'ee k'odaipia bi wa k'odaik'araa bi nechiara ata bidap'edaa primisiak'a awaraa ak'ore waibia apata k'īrapite. Mamīda māgi p'anau naaweda, k'inia bi parāpa k'irāpadamerā audua p'anadaik'araa bi k'awa p'anadairā ne-inaa ooda ai k'īrapite it'aa t'ipata Tachi Ak'ore-e. Audua p'anadai k'āyaara, tachia k'inia iru p'anadaipia bi māgee net'aade at'āri ijāa p'anīrā, Tachi Ak'ore pia k'awada-e p'anadairā. Māgá oo p'ani pirā, āchi k'aripadai Tachi Ak'ore pipiara k'awaadamerā.

² Eperāpa k'isia bi pirā ichiata ne-inaa k'awa bi, wāara mak'ara k'awa-e bi Tachi Ak'orepa ichimaa k'awapi k'inia bi.

³ Mamīda eperāpa Tachi Ak'ore k'inia iru bi pirā, Tachi Ak'orepa k'awa bi ma eperā wāara irude ijāapari.

⁴ Māgara ḡk'odaipia bik'ā wa k'odaik'araa bi nechiara ata bidap'edaa ne-inaa ak'ore waibia apata k'īrapite? Tachi ijāapataarāpa pia k'awa p'ani māgee ne-inaa juapa ooda Tachi Ak'ore-e, ai k'īrapite eperāarā it'aa t'i p'ani mīda, āchi ak'ore waibia jīak'aapa. K'awa p'ani māgee ne-inaa Tachi Ak'ore-e, iru apai perā.

⁵ Ijāadak'aa beerāpa ijāapata atanede maa-e pirā ak'orejīrude maa-e pirā awaraa ne-inaade, na p'ek'au eujādepema wa pajādepema, āchi ak'ore waibiarā jīak'aapa. (Māga pada paara, "ak'ore waibiarā" chok'ara paraak'ajl.)

6 Mamīda tachi ijāapataarā-it'ee Tachi Ak'ōreta Ak'ōre Waibīa. Ijāapata irua ne-inaa jōmaweda ooji, eperāarā paara. Ma jōmaweda oopiji ichi Warra Jesucristomaa, tachia irude ijāadamerā māik'aapa irua oopi bīk'a oodamerā.

K'īrak'aupai ne-inaa k'achia oopidai ewaa ijāa p'anīirāmaa

7 Tachia k'awa p'anī ne-inaa ai k'īrapite it'aa t'īpata Tachi Ak'ōre-e. Mamīda awaraarāpa waide pia k'awada-e p'anī. Ewaa ijāa p'anīirāpa māgee ne-inaa at'āri iru p'anī āchi naawedapema iru p'anapatap'edaa ak'ōre waibīak'a. Maperā āchidepemapa k'oru pirā nechiara awaraarāpa bidap'edaa māgee ne-inaa k'īrapite, māgí k'īsia p'uadarii, ma nechiara k'orupa māgí ak'ōre waibīa apata at'āri waawee bai jīak'aapa. Ma awara k'īsia p'ua bai waide k'awa-e bairā Cristode ijāa bīde pia wa k'achia k'oit'ee māgee nechiara.

8 Parā, chi k'awa beerāpa māgee ne-inaa Tachi Ak'ōre-e, k'awa p'anī Tachi Ak'ōrepma nechiara k'o beerā pipiara beerāk'a ak'i-e pait'ee. Ichiaba ma nechiara k'oamaa beerā ek'ariara beerāk'a ak'i-e pait'ee. Tachi Ak'ōrepma tachi ijāapataarā jōmaweda auk'a ichideerāk'a ak'īpari.

9 Mamīda, māga k'awa p'anide, k'īrak'aupai k'īsia p'uapidai maa-e pirā ne-inaa k'achia oopidai chi māga waide pia k'awada-e p'anīirāmaa.

10 K'īsīatī nāgīde. Chi māga pia k'awa-e bīpa parā unuru pirā māgee ne-inaa bīmāi nek'omaa p'anī, auk'a k'o k'iniadarī. Māpai k'oru pirā, k'achiade baaii, k'īsia bairā ne-inaa k'achia oomaa bi.

11 Māgá parāpa ak'ipi k'inia p'anadairā k'awa p'aní māgee ne-inaa Tachi Ak'ore-e, chi waide māga pia k'awa-e bi k'achiade baaipidai. K'irak'aupai pāchi īpemamaa ne-inaa k'achia oopidai, Cristo ichiaba piuda perā iru k'aripait'ee.

12 Māgá pāchi īpemaarāmaa ne-inaa k'achia oopidak'āri, k'achia oomaa p'aní Cristo k'īrapite.

13 Maperā mi īpema k'achiade baairu pīrā ne-inaa k'oparii k'aurepa, māgara mia waa nechiara k'o-e pait'ee. Ne-inaa k'achia oopi k'inia-e bi michi īpemaarāmaa mia nechiara k'o bi k'aurepa.

9

Pablo pedee ūripataarāpa iru k'aripadaipia bi

1 Ne-inaa jōmaweda ooi michia oo k'inia bik'a. Mamīda jīp'a oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a, irua mi ichi ūraa jarateede pēida perā. Awaraa Cristopa jīrit'eradaarāk'a, mia ichiaba Tachi Waibia Jesús unuji michi taupa. Parāpa pida Cristode ijāapata, mia parāmaa jarateenada perā irua ooda parā k'aripait'ee.

2 Ūk'uruurāpa ijāada-e p'aní mi Cristopa pēida. Māirāpa ak'i k'inia p'aní mia oopata māik'aapa jarateepata mi īmiateedait'ee. Mamīda parā t'āidepema mia jarateeda ijāadap'edaarāpa k'awa p'aní Cristopa mi pēiji, mi k'aurepa Cristo ome araa p'anapata perā.

3 Chi ijāada-e p'anírāpa k'awa k'inia p'aní pīrā Cristopa mi pēida wa māga-e, parā p'anapata ak'idaipia bi.

4 Cristopa mi wāara pēida perā, irude ijāapataarāpa chik'o māik'aapa pania mīmaa teedaipia bi. ¿Wāara-ek'ā?

5 Awaraa Cristopa pēida eperāarā, Pedropo māik'aapa Cristo īpemaarāpa āchi wēraarā Cristode ijāa p'anī ateepata awara āyaa wādak'āri. Māga wādak'āri, ijāapataarāpa āra k'aripapata. ¿Parāpa auk'a mi ome māgá ook'ajida-ek'ā, wēra iru bada paara?

6 ¿Pia bīk'ā mi Bernabé ome mimiadamerā chik'o iru p'anadait'ee? ¿Pia-e bak'ajik'ā taipa jara-teepata ūrirutaarāpa k'aripadamerā?

7 ¡K'īsiati! Eperā soldao pak'āri, chik'o māik'aapa awaraa net'aa irumaa pari teepata. Ichiaba eperāpa ne-uuda chauk'āri, ichia madepema pari k'opari. Ichiaba ne-animalaarā wariparipa k'opari ichia wari bidepema. Māgapí p'anī tai jida ichiaba.

8 Michi k'īsiadoopa māga jara-e bi. Tachi Ak'ōre Ūraa Moisemaa p'āpidade ichiaba māga jara bi:

9 'P'ak'a it'ai jīnāati trigo t'iamaa bak'āri. Ita-aria k'opítí.' *(Dt 25.4)*

Tachi Ak'ōrepa māga jarak'āri, p'ak'a aupai ichi k'īsiade iru ba-e pají.

10 Jīp'a tai, ichi mimia oopataarāta, ichi k'īsiade iru baji, k'inia bairā awaraa ijāapataarāpa tai k'aripadamerā ne-inaa wēe p'anadak'āri. Ne-uupataarāpa ne-uu chauda p'epataarā ome auk'a jita k'inia p'anī āchi mimia pari.

11 Māga pik'a taipa jarateedak'āri Cristopa ooda parā k'aripait'ee, auk'a jita k'inia p'anī chik'o māik'aapa pania parā juadepema.

12 Awaraarāmaa tee p'anī pirā, ¿ichiaba taimaa teedaipia bī-ek'ā?

Mamīda tachi juadoopa mimiapata, parāmaa ne-inaa iidida-e pait'ee. Māga oopata parāpa k'isianaadamerā taipa jarateepata ne-inaa falta p'anī atadait'ee.

13 Parāpa k'awa p'anī Tachi Ak'ōre te waibīadepema altarmāi mimiapataarāpa māik'aapa ne-animalaarā paapataarāpa k'opata eperāarāpa aneepatadepema paapidait'ee Tachi Ak'ōre-it'ee.

14 Māga pik'a Cristopa jaraji ichi ūraa jarateepataarāpa ne-inaa jitadaipia bī awaraa ijāapataarā juadeepa.

15 Mamīda mīa parāmaa maarepida iidi-e pajī māik'aapa at'āri iidi-e bī. Ma k'āyaara piu baibeei jarrapa parāmaa k'isiapii k'āyaara mīa Cristo mimia oo bī ne-inaa atait'ee.

16 Mamīda mī pipiara bī-e apemaarā pēida eperāarā k'āyaara, ne-iidi-e bairā. Cristopata mī pēiji ichi ūraa jarateeede. Maperāpī mīa jarateepari. Waawee bak'aji, jaratee-e pada paara irua oopi bīk'a, irua mī miapii jīak'aapa.

17 Ma awara michi k'inia jarateeda paara, ne-inaa ata k'inia bak'aji na mimia pari. Mamīda māga-e. Mīa na mimia oopari Cristopa oopi bīk'a. Mapa maarepida mīmaa teeda-e p'anī mīda, jīp'a jarateeit'ee, ma-it'eeta Cristopa mī jirit'erada perā.

18 Mīa maarepida parāmaa teepi-e pait'ee. Nāgapai mīa k'inia bī. Michi t'āripa na mimia oo k'inia bī Cristopa oopi bīk'a.

19 Mīa jōmaweda ooi Cristopa oopi bīk'a, eperāarā esclavo-e perā. Mamīda mī eperāarā esclavok'a

padaipari nāga perā. Ba k'inia bī mia jaratee bī ūri p'aniiřā p'anapatak'a, ma jaratee bī ūridak'āri, Cristode ijāadamerā.

20 Judiorā t'āide jaratee nipak'āri, ārapa oopatak'a oopari. Ichiaba Moisepa p'ādade jara bik'a oopari. Cristode ijāadak'āriipa mi māgí ūraa p'āda jua ek'ari bī-e mīda, māga oopari ārapa irude ijāadamerā.

21 Jōdee judio-eerā t'āide jaratee nipak'āri, oopari ārapa oopatak'a. Mamīda Cristopa oopi k'inia bik'a oopari, ārapa ichiaba Cristode ijāadamerā.

22 Ma awara Cristode pia ijāada-e p'aniiřā jarateek'āri, jarateek'aa k'īsia k'awaa bīpa jarateeparik'a. Ārapa k'īsia p'anik'a mia k'īsiapari māik'aapa jīp'a jarateepari, ārapa Tachi Ak'ōre pipiara k'awaadamerā māik'aapa waapiara Cristode ijāadamerā. Michi wārumaa māga oo bī, k'inia bairā mia jaratee bī ūrirutaarāpa Cristode ijāadamerā.

23 Ma k'aurepa ijāa p'ani pīrā, mi ome auk'a k'awaadai jōmaweda Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bī ichideerā-it'ee.

24 Parāpa k'awa p'ani p'irapataarā p'iradak'āri, jōmaweda isapai p'irapata, ata k'inia p'anadairā ne-inaa teepata chi naapiara panarumaa. Māga pik'a parā p'anadaipia bī, ne-inaa oomaa p'anide Cristopa oopi bik'a. Māgá atadai Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bī teeit'ee Cristode ijāapataarāmaa.

25 Eperā p'irait'ee pak'āri, ichi k'ap'ia pia ak'ipari. Ewari chaa p'irapari ūyapaa-e pait'ee apemaarā ome p'irak'āri. P'irapataarā jōmaarāpa māgá oopata, naapiara pana k'inia p'anadairā

atadait'ee poro j̄ira k'irudee ooda; taarā chook'aa bita. Māga pik'a tachia oo k'inia p'anī oo amaapata māik'aapa Cristopa oopi bik'a oopata atadait'ee it'ari pema poro j̄ira; Tachi Ak'ōrepa k̄īsia iru b̄i teeit'ee ichideerāmaa; māgí ne-inaa jōk'aa b̄i.

²⁶ Mapa mia ook'aa p'irapari pariatua p'iraparik'a maa-e p̄irā boxeo chōparik'a nāu aupai sīk'āri. J̄ip'a t̄āripa mia oopari Cristopa oopi bik'a.

²⁷ Mīchi p'ek'au k'achia ooyaa b̄i k'ap'iapa ne-inaa oo k'inia bak'āri, māga oopik'aa nāga perā. Mīchi k'iniapai ooru p̄irā, k̄īra nejasia bait'ee it'ari panak'āri Tachi Ak'ōre k̄īrapite. Ma awara māga ooru p̄irā, Cristopa ne-inaa k̄īsia iru b̄i teeit'ee ichideerāmaa mīmaa tee-e pait'ee, mia awaraarāmaa jaratee bajī mīda na p'ek'au eujāde b̄i misa.

10

Ūraa it'aa t̄īnaadamerā awaraa ak'ōre waibia apatamaa

¹ Frá īpemaarā, k'irāpapiit'ee sāga chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa tachi judiorā chonaarā ak'ipachi. J̄iararadeepa āra jōmaweda ak'i bapachi Egiptodeepa uchiadak'āri. Ma awara āra jōmaweda sīapiji Mar Rojo esajīak'a p'oodade.

² Ma j̄iararadeepa Tachi Ak'ōrepa o jara wāji āramaa Moisés k'ap'ia pari māik'aapa iru k'ap'ia pari āra k'ari paji Mar Rojo sīadamerā. Māgá Tachi Ak'ōrepa āra jōmaweda Moisés juu ek'ari biji, tachi ijāapataarā Cristo juu ek'ari biparik'a ijāadap'eda, poro choopidak'āri.

3 Ma awara Tachi Ak'õrepa *maná* pëida it'ariipa jõmaarãmaa k'opipachi

4 mäik'aapa topiji pania mäudeepa uchiapida. Cristo mägi mäuk'ata baji, ichideepa uchiapachi perä Tachi Ak'õre Jaure k'aripade ãra wärutamaa.

5 Tachi Ak'õrepa ma jõma oopachi mïda ãra k'aripait'ee, ooda-e p'anapachida irua oopi k'inia badak'a. Mapa Tachi Ak'õrepa perá jõmaweda pi-upiji, eujã pania wẽe bide wãyaarutade.

6 Tachia mägi chonaarãpa oodap'edaade k'isiadak'ari, k'awaadaipia bi ãrapa oodap'edaak'aachia baji Tachi Ak'õre k'irapite. Mapa k'irak'aupai mägá oodai ãrapa oodap'edaak'a. ¡Oonaadáma tachia ne-inaa k'achia k'ira t'âdoo oo k'inia p'anik'a!

7 It'aa t'ínáati ne-inaa juapa ooda k'irapite, chonaarã ūk'uruurãpa oopatap'edaak'a. Tachi Ak'õre Úraa p'âdade jara bi:

'Eperãarãpa fiesta oojida ne-inaa juapa ooda k'irapite, ai k'irapite it'aa t'ipata. Maiit'ee nek'ojida, ne-inaa tojida, maap'eda pëirajida.'

(Ex 32.6)

8 Ichiaba pariatura p'ek'au oonáati, ma k'aurepa ewari abaade Tachi Ak'õrepa ãradepemaarã veintitrés mil k'iniipida perä.

9 Ichiaba Tachi Ak'õre k'irupináati ãradepemaarãpa oodap'edaak'a, jaradak'ari Tachi Ak'õrepa ãra p'oyaa pia ak'i-e paji. Maperä Tachi Ak'õrepa taamaarã pëiji k'aak'oodamerä. Mapa chok'ara piujida.

10 Ichiaba Tachi Ak'õre ãpite ik'achia pedeenáati ãradepemaarãpa oodap'edaak'a. Mäga oodap'edaad

perā Tachi Ak'õrepa it'ariipa ichi ángel pëiji; mägipa chok'ara peemerā.

11 Tachi chonaarā mägá p'anadap'edaa perā, pia ak'idaipia bì ãrapa oodap'edaa, Tachi Ak'õrepa mägí oodap'edaa p'ãpida perā ichi ūraa p'ädade, tachia k'awaadamerā mäik'aapa auk'a oonaadamerā, ni p'aní misa na p'ek'au eujā jõru.

12 Mäpai parā t'ãidepemapa k'Ísia bì pirā ichiata oopari Cristopa oopi bik'a, k'irak'aupai ne-inaa k'achia ooi.

13 Edaare tachi t'ãridepaei k'Ísia p'aneepata ne-inaa k'achia oodait'ee. Ma awara netuarapa k'isiapipari ne-inaa k'achia oodamerā. Mäga p'asapari jõmaarā ome. Mamida mäga p'asak'äri parā ome, ijäädaipia bì Tachi Ak'õrepa k'aripait'ee choodamerā, k'achia ooda-ee.

14 Maperā, ñpemaarā k'iniarā, parāpa k'Ísiaruta pirā wâdait'ee awaraa ak'õre waibia apata k'írapite it'aa t'ide, ñmägá oonáati!

15 Parā k'Ísia k'awaa p'aní. Mapa k'Ísiadaipia bì mia jara bide k'awaadait'ee seewa maa-e pirā wâara.

16 ¡K'Ísati! ¿K'äata jara k'inia bima tachia oopata, vino todak'äri mäik'aapa pan k'odak'äri k'iräpadait'ee Jesucristo piuda tachi pari? Todai naaweda mäik'aapa k'odai naaweda, it'aa t'ipata Tachi Ak'õremaa jaradait'ee iru t'äri pia bì Cristo tachi pari piupida perā. Ma vino todak'äri, k'iräpa p'aní Cristo waa bat'ada k'aurepa, tachi araa p'anapata iru ome. Ichiaba ma pan k'odak'äri, k'iräpa p'aní Cristo k'ap'ia piuda k'aurepa tachi araa p'anapata apemaarā Cristode ijääpataarā ome.

17 Tachi chok'ara p'aní m̃ida, mägí pan k'odak'ari,
eperā apai pik'a p'anapata Cristo piuda k'aurepa,
iru ome tachi chaachaa araa p'anapata perā.

18 ¡K'ísáti! Israel pidaarāpa ne-animalaarā
ateedak'ari paapidait'ee Tachi Ak'ore altarmāi,
ak'ipipata irude ijää p'aní. Ma awara mägí ne-
animalaarādepema k'odak'ari, ak'ipipata ãchi Tachi
Ak'oredeerā.

19 Ma jaradapa mia jara k'inia-e bi ne-inaa aí
k'írapite it'aa t'ipata Tachi Ak'orek'a bi. Ichiaba
jara k'inia-e bi nechiara ata bidap'edaa ma k'írapite
pijiara bi awaraa nechiara k'âyaara.

20 Ma k'âyaara jara k'inia bi Tachi Ak'orede
ijäädak'aa beerāpa nechiara k'odai naaweda,
biruta pírā ne-inaa juapa ooda k'írapite, ak'ipipata
mägide ijää p'aní, tachia Cristode ijääpatak'a.
Mamída mäga oodak'ari, wãara ooda-e ãchi ak'ore
waibia apata-it'ee. Jíp'a oopata netuaraarā-it'ee,
mägee ne-inaa juapa ooda k'írapite it'aa t'ipata
netuarade perā. Maperā parā wãnáati mägí ne-
inaa aí k'írapite it'aa t'ipatamaa k'odait'ee nechiara
ata bidap'edaa ma ne-inaa k'írapite. Mäga ooruta
pírā, ak'ipi p'aní araa p'ana k'inia p'aní netuaraarā
ome. ¡Mia mäga k'inia-e bi!

21 ¿Parā araa p'anadaipia bik'ã netuara ome?
¡Mägá oodaik'araa bi, Cristo waa bat'ada k'aurepa
iru ome araa p'anapata perā! ¿Netuara eere
p'aníirā ome k'odaipia bik'ã nechiara netuaramaa
teeda? Mäga oodaik'araa bi, Cristode ijääpataarā
ome araa p'anapata perā iru piuda k'aurepa.

22 ¡Tachi Ak'ore k'íraupináati omee weda oo k'inia
p'anipa! ¿K'ísia p'anik'ã Tachi Ak'ore p'oyaadai,

irua parā miapinaamerā?

Apemaarā ijāapataarā ijāa amaapidaik'araa bi

²³ “Mičhia oo k'iniata ooit'eeda” apata. Mamīda ma ne-inaa k'achia bī pīrā, tachia apida k'aripade-pait'ee. Tachia ne-inaa oodaipia bī jōmaarāpa Tachi Ak'ōre Ūraa pipiara k'awaadamerā māik'aapa oodamerā Cristopa oopi bīk'a.

²⁴ Apidaapa ne-inaa oodaik'araa bī ichi-it'ee aupai. Ichiaba ooipia bī awaraarā k'aripait'ee.

²⁵ Nechiara netodak'āri chi netopatamāi, iidināati māgí nechiara ata bijida ne-inaa kīrapite wa māga-e. K'awaa ataruta pīrā ma nechiara ata bīdap'edaa ne-inaa kīrapite, kīisia p'uadariit'ee.

²⁶ Māga iididaik'araa bī Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

‘Na p'ek'au eujā māik'aapa jōmaweda aīde nībī Tachi Ak'ōre-it'ee, ichiata ooda perā.’ (*Sal 24.1*)

²⁷ Tachi Ak'ōre Ūraade māga jara bairā, Cristode ijāak'aa bīpa parādepema aba atee k'inia bī pīrā ichi temaa nek'ode, māik'aapa pī wā k'inia bī pīrā, wāji māik'aapa k'ōji ārapa teeruta. Kīsianāaji māik'aapa iidināaji ma nechiara ata bijida ne-inaa kīrapite wa māga-e.

²⁸ Mamīda mama bīde awaraapa pīmaa jarai: “Nāgí nechiara ata bijida ne-inaa juapa ooda kīrapite, aī kīrapite it'aa tīpata”. Māga jararu pīrā, pīa ma nechiara k'oik'araa bī, māgí eperā kīisia p'uapiamaapa.

²⁹ Mīa māga jara-e bī pī kīisia p'ua bai jīak'aapa; jīp'a chi apemamaa kīsiapiamaapa parāpa k'achia oodai māgí nechiara k'oruta pīrā.

Mamīda pia iidii: “¿K'āare-it'ee mia ooipia bīma awaraarāpa oopi k'inia p'anik'a, āchi k'īsia p'ua p'anadairā?

³⁰ ¿Pia-e bīk'ā, Tachi Ak'ōremaa gracias jarap'eda k'oit'ee ne-inaa k'īra t'ādoo? Pia bī pīrā, ¿mia, sāap'eda ooima awaraapa oopi k'inia bīk'a?” Mia jarait'ee sāap'eda māga oodaipia bī.

³¹ Tachia ne-inaa k'odak'āri maa-e pīrā todak'āri maa-e pīrā ne-inaa awaraa oodak'āri, jōmaweda oodaipia bī Tachi Ak'ōre-it'ee, jōmaarāpa iru waaweedamerā.

³² Mapa parāpa piata oodaipia bī judiorā k'īrapite māik'aapa judio-eerā k'īrapite māik'aapa awaraa ijāapataarā k'īrapite, ne-inaa k'achia oo k'inia p'ananaadamerā parā k'aurepa.

³³ Mia jīripari māga ooit'ee. Ne-inaa oo-e michi'tee aupai. Jōma oopari awaraarā k'aripait'ee, ārapa Cristode ijāadamerā. Māgá irua āra o k'achiadeepa k'aripa atai.

11

¹ Óoti mia ooparik'a, mia oopari perā Cristopa jarateedak'a na p'ek'au eujāde nipak'āri.

Sāga oodaipia bī ijāapataarā it'aa tīdait'ee pak'āri

² Frá mia jara k'inia bī parāpa pia oo p'ani, k'irāpa p'anadairā mi sāga bapari parā ome bak'āri. Mi o-īa bī parā ome, at'āri oopata perā mia jarateedak'a.

³ Mamīda k'inia bī parāpa pipiara k'awaadamerā Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibīara bī. Cristo iru juu ek'ari bī māik'aapa imik'īraarā Cristo juu ek'ari p'ani māik'aapa wēraarā āchi imik'īraarā juu ek'ari p'ani.

4 Maperā parā ijāapataarā chip'edaidak'āri, imik'īrapa ichi poro wāk'aik'araa bī it'aa tīmaa bak'āri maa-e pīrā Tachi Ak'ōrepa jarapiru jaramaa bak'āri. Ichi poro wāk'aru pīrā, ak'ipūt'ee ichia waawee-e ichi poro waibia Cristo.

5 Jōdee wērapa ne-inaa ichi porode jīpia bī, it'aa tīk'āri maa-e pīrā Tachi Ak'ōrepa jarapiru jarak'āri. Ichia wāk'apari jī-e bī pīrā, ak'ipii ichi imik'īra waawee-e bī. Ma awara awaraarāpa māgí wēra ak'idak'aa pait'ee wēra piak'a, wēra poro wēpida pia ak'idak'aa perā.

6 Māgí ijāapari wērapa ichi porode ne-inaa wāk'apari jī k'inia-e bī pīrā, ḷipiara bak'aji-ek'ā ichi puda jida tīpit'aamerā maa-e pīrā wēpit'aamerā, wēra k'achia beerā ome oopatak'a? Mamīda k'īra nejasia bī pīrā māgá bait'ee jōmaarā k'īrapite, māgara puda tīpiik'araa bī. Ma k'āyaara ne-inaa wāk'apari ichi porode jīpia bī.

7 Pia jarait'eera, imik'īrapa ichi poro wāk'aik'araa bī ichi Tachi Ak'ōre k'īrak'a bairā māik'aapa ichi Tachi Ak'ōrepa bīda perā na p'ek'au eujāde nībī poro waibia bamerā. Jōdee wērapa ichi poro wāk'aipia bī ak'ipūt'ee imik'īra ichi poro waibia.

8 Mīa māga jara bī Tachi Ak'ōrepa eperā ook'āri, imik'īra naapiara ooda perā, maap'eda wēra ooji māgí imik'īra orrodeepa.

9 Tachi Ak'ōrepa māgí imik'īra oo-e paji wēra k'aripamerā; jīp'a wērata ooji imik'īra k'aripamerā.

10 Maperā wēra Cristode ijāapari pīrā, ichi poro wāk'aipia bī. Māga ook'āri, ak'ipipari Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa iru angeleerā k'īrapite, ichi ba-

pari imik'ira jua ek'ari māik'aapa Cristo jua ek'ari.

¹¹ Mamīda Cristode ijāadak'āri, wēra imik'ira ome auk'a p'anī Tachi Ak'ōre k'irapite. Mapa chik'aripa p'anapataadaipia bī.

¹² Tachia k'awa p'anī māgá auk'a p'anī omee weda uchiadap'edaa perā Tachi Ak'ōre juadeepa. Chi naapema wēra uchiaji chi naapema imik'iradeepa. Mamāik'aapata imik'iraarā uchiapata wēraarādeepea t'odak'āri.

¹³ Māpai, parāpata ak'idaipia bī k'awaadait'ee pia bī wa pia-e bī ijāapari wēra ne-inaa wāk'apari wēe porode it'aa t'imerā Tachi Ak'ōremaa.

¹⁴ Ma awara pāchia oopatade k'isiadak'āri, k'awa p'anī pia-e bī imik'ira puda waree bamerā.

¹⁵ Jōdee wēra puda waree bak'āri, k'ira wāree unupata. Mamīda Tachi Ak'ōrepa māgá waripi-e paji k'ira wāree aupai ak'idamerā; jīp'a ak'ipiit'ee wēra ichi imik'ira jua ek'ari bī.

¹⁶ Apidaapa mia jara aupada ijāa k'iniada-e p'anī pīrā, ijāanāati. Mamīda k'awaadaipia bī taipa jōmaarāmaa māga jarateepata. Ma awara ijāapataaarā apemaarāpa oopata ma jarateepatak'a.

Sāga oodaipia bī Jesucristo piuda k'irāpadait'ee

¹⁷ Irá ūraait'ee sāga oodaipia bī parā ijāapataaarā cheepurudak'āri Cristo piuda k'irāpadait'ee. Ai naawedapemak'a p'oyaa jara-e pāchia pia oomaa p'anī, māgá ooda-e p'anadairā. Cristopa oopi k'inia bīk'a oodai k'āyaara, ne-inaa k'achia oomaa p'anī.

¹⁸ Māga jara bī mīmaa nepīridap'edaa perā parādepema ūk'uru cheepurudak'āri, ne-inaa jedek'odak'aa auk'a k'isiada-e p'anadairā. Mapa

awara-awaraa nek'opata. K'īsia bi wāara ūk'uru mimaa nepiridap'edaa.

19 Mamida māgá parādepema ūk'uruurāpa pāchia oo k'iniata ooda-e pada paara, k'awa-e pak'aji chisāgiirāpa wāara oopata Cristopa oopi bīk'a, iru k'inia iru p'anapata perā.

20 Māgá pariatua k'o p'anik'a k'odaik'araa bi. ¡Māgá Cristo piuda k'irāpadak'aa!

21 Mimaa nepirijida parādepemaarā ūk'uru cheepurudak'ari ne-inaa jedek'odait'ee, apemaarā ijāapataarā nida-ee. Maperāpi ijāapataarā ūk'uru jarra oopata. Jōdee awaraarāpa k'opata bi jāwaadarutamaa māik'aapa vino topata piu p'aneerutamaa.

22 Chi māga oopataarāmaa iidi k'inia bi: ¿Pāchi te wēe p'anik'ā nek'odait'ee māik'aapa todait'ee? ¿Waaweeda-e p'anik'ā pāchi īgreste, chi araa che p'aniirā jida ichiaba? ¿Chupiria chedeerā k'īra ne-jasiapi k'inia p'anik'ā? ¿K'āata parāmaa jaraima? ¿Pia oo p'anik'ā? ¡Māga-epi!

*Jesupa ooda k'irāpapiit'ee ichide ijāapataarāmaa
(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)*

23 Jesucristopa mimaa jarateeda, mia jōdee parāmaa jarateeji. Ai ewate p'ārik'ua Jesūs traicionaadai naaweda, nek'omaa p'anide ichia pan ataji

24 māik'aapa it'aa t'īji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrat'aaji jedeit'ee māik'aapa māgaji:

—Nāgí pan mi k'ap'ia, mi peepiit'ee perā parā k'aripait'ee. Nāgá pan k'odak'ari, k'opatáati k'irāpadait'ee mi piuda parā pari.

25 Māgá ichiaba, nek'o aupadap'eda, Jesupa vino copa jitaji māik'aapa māgaji:

—Nāgí vino mi waa, michi waa bat'ait'ee perā mi piuk'āri eperāarā pari. Tachi Ak'ōrepa nāgí ūraa chiwidi jara bi. Michi waa bat'ada k'aurepa irua wēpapiit'ee parāpa p'ek'au k'achia oopata māik'aapa michideerā papiit'ee. Nāgá vino todak'āri, topatáati k'irāpadait'ee mia ooit'ee bi eperāarā pari.

26 Māga jarada perā Jesucristopa, tachia ma pan k'odak'āri māik'aapa ma vino todak'āri, k'irāpapata Cristo piuda tachi pari. Māgá oo p'anadait'ee, iru waya cheru misa.

K'īrak'aupai pan vino ome pariatua k'odai

27 Māga jōmaarāmaa ak'ipipata perā, eperāpa ma pan pariatua k'oru pīrā maa-e pīrā ma vino pariatua toru pīrā, k'achia oomaa bi, ichi-it'ee p'ua-e bairā Cristo piuda jōmaarā pari.

28 Maperāpi Cristode ijāapari chaa ma pan k'oi naaweda māik'aapa ma vino toi naaweda, ichi t'āridepai k'īsiapia bi k'awaait'ee wāara k'oru māik'aapa toru k'irāpait'ee Cristo piuda ichi pari wa māga-e.

29 Māgá ooipia bi Tachi Ak'ōrepa miapiit'ee perā ma pan pariatua k'opataarā māik'aapa ma vino pariatua topataarā, chik'o jīp'aa k'opatak'a.

30 Parādepema chok'ara māgá pariatua k'opata perā, k'ayaa p'ani māik'aapa ūk'uru jai-idaa p'ani.

31 Mamīda māgí k'odai naaweda māik'aapa todai naaweda, k'īsiaruta pīrā oo amaadait'ee tachia p'ek'au k'achia oopata, Tachi Ak'ōrepa tachi miapi-e pait'ee.

32 Māga oodak'āri, pariatua k'oda-e pait'ee. Tachi Ak'ōrepa miapipari ma pan pariatua k'opataarā māik'aapa ma vino pariatua topataarā, āchia k'awaadamerā irua oopi k'inia bi. Māga k'awaadak'āri māik'aapa oodak'āri, irua āchi k'aripait'ee atuanaadamerā ijāadak'aa beerāk'a, eperāarā jōmaweda panadak'āri iru k'īrapite.

33 Mapa īpemaarā, cheepurudak'āri pan k'odait'ee māik'aapa vino todait'ee Cristo piuda k'irāpadait'ee, nipatáati jōmaweda cherutamaa, chik'inia ne-inaa jedek'odait'ee.

34 Apida jarrapisia bi pīrā, chei naaweda, ichi temāi nek'oipia bi. Parāpa māga ooruta pīrā, Tachi Ak'ōrepa miapi-e pait'ee pariatua k'o p'ani k'aurepa.

Mi parāmaa wāk'āri, waapiara jarateeit'ee.

12

Tachi Ak'ōre Jaurepa ne-inaa oopipari Cristode ijāapataarāmaa

1 Irá īpemaarā, p'anaut'ee parāpa iidi pēidap'edaa. Iidijida k'āata oopipari Tachi Ak'ōre Jaurepa Cristode ijāapataarāmaa. Nāgí jarateeit'ee pia k'awaadamerā.

2 K'irāpa p'ani parā p'anapatap'edaa Cristode ijāadai naaweda. Tachi Ak'ōre k'īrapite k'achia oopachida it'aa tīpatap'edaa perā ne-inamāa, Tachi Ak'ōre awara. Māga oopachida māgee ne-inaa pedeedak'aa beemāa, chok'ai-e p'ani mīda.

3 Māga oopachida pia k'awadak'aa pada perā sāga Cristode ijāadait'ee māik'aapa sāga oodait'ee irua parāmaa oopi k'inia bik'a. K'awapatáati

Tachi Ak'õre Jaurepa eperäämaa nãga jarapik'aa: "Jesús Tachi Ak'õre Warra-e". Jíp'a jarapipari: "Jesús Tachi Poro Waibia."

4 Paräpa k'awaadaipia bï Tachi Ak'õre Jaurepa Cristode ijääpataarämaa ne-inaa k'ïra t'ädoo oopipari chik'aripa p'anapataadamerä. Mäga oopari ne-inaa pia oo k'inia bairä ijääpataarä-it'ee.

5 Ichia ma ne-inaa jõma oopipari Cristo, Tachi Poro Waibiapa oopi k'inia bïk'a.

6 Ijääpapi chaa ma ne-inaa awara ooi ichi k'õp'äyo k'äyaara. Mamïda Tachi Ak'örépata ma ne-inaa ichita ärama oopipari.

7 Mägá Tachi Ak'õre Jaurepa ma ne-inaa awaraawaraa oopipari Cristode ijääpataarämaa, ächi chik'aripa p'anapataadamerä.

8 Abaamaa k'ïsia k'awaapihari jarateemerä ne-inaa Tachi Ak'õrepa k'awapi k'inia bï. Awaraarämaa pipiara k'awapihari Tachi Ak'õrepa wäärata jara pëida, mäga jarateemerä.

9 Ichiaba Tachi Ak'õre Jaurepa waapiara ijääpapihari Cristode ijää bimaa, k'awaamerä wäära uchiait'ee Tachi Ak'õrepa jara bïk'a, waide unue bï mïda. Ichiaba awaraarämaa k'ayaa beerä jipapipari.

10 Ma awara awaraarämaa ne-inaa oopipari eperääpä p'oysa oodak'aa ächi juadoopa. Awaraarämaa jarapipari Tachi Ak'õrepa jarapi bïk'a. Awaraarämaa k'awapihari eperääpa wäära jaratee bï Cristopa oopi bïk'a wa netuarapa oopi bïk'a. Awaraarämaa pedeepipari irua k'awa-e bï pedeede, jarateemerä Tachi Ak'õre Üraa mägá pedee bïpa. Awaraarämaa k'awapihari k'äata jara

bi ma eperãpa, pedee irua k'awa-e bita pedeek'ari, jõmaarãpa k'awaadamerã irua jara k'inia bi.

11 Mágá oopari Tachi Ak'ore Jaurepa. Irua au-paita k'awapipari Cristopa oopi k'inia bi ichide ijääpataarãmaa.

Cristode ijäädak'ari, tachi k'ap'ia apai pik'a p'aní

12 Irá jarait'ee sãap'eda Tachi Ak'ore Jaurepa mágá ne-inaa awara-awaraa oopipari Cristode ijääpataarãmaa. Tachi k'ap'ia apai bi mõda, aïde nãgee paraa: biiri, poro, jua, t'ari; jãga bee chok'ara. Mágä pik'a Cristo apai bi mõda, irude ijääpataarã araa p'anapata iru ome. K'ap'ia apai pik'a p'aní, chok'ara p'aní mõda.

13 Tachi ijääpataarã mágä p'aní ijääpari chaa Cristode ijää beek'ari, Tachi Ak'ore Jaurepa iru araa bapipari perä apemaarã ijääpataarã ome. Auk'a oopari judiorã ome, judio-eerã ome, es-clavoorã ome, esclavo-eerã ome. Mágä oopari, chok'ara p'aní mõda, apai pik'a p'anadamerã Cristo ome. Mapa tachia poro choopipata ak'ipidait'ee araa p'aní Cristo ome Tachi Ak'ore Jaure k'aurepa.

14 Tachi eperä k'ap'iade bi poro, jua, biiri mäik'aapa t'ari. Jägee jõmaarãpa k'aripapata tachia ne-inaa oodamerã. Mágä pik'a tachi ijääpataarã chok'ara p'aní mõda, chik'aripa p'anapata Cristo-it'ee ne-inaa oodait'ee.

15 K'isiadáma nágide. Tachi biiri pedeeda paara, jarak'aji: "Juapa mi k'äyaara ne-inaa chok'araara oopari perä, mi mak'ara servi-e bi na k'ap'iade." Mágä jarak'aji mõda, at'ari tachi k'ap'iade bi.

16 Maa-e pírā tachi k'íri pedeeda paara, jarak'aji: "Tau mi k'äyaara pipiara bairã, mi

mak'iara servi-e bi na k'ap'iade." Māga jarak'aji mīda, at'āri tachi k'ap'iade bi.

¹⁷ Tachi k'ap'ia jōma tau pada paara, k'iiri wē-e pak'aji ūridait'ee māik'aapa jōma k'iiri pada paara, k'i wē-e pak'aji īdait'ee.

¹⁸ Mamīda māga-e. Tachi Ak'ōrepa tachi k'ap'iade nībi jōmaweda biji māgí bimāi, ichia k'īsia iru badak'a.

¹⁹ Tachi k'ap'ia jōmaweda biiri maa-e pirā juua maa-e pirā tau pada paara, k'ap'ia wēe p'anak'ajida.

²⁰ Mamīda māga-e. Ne-inaa k'īra t'ādoo paraa mīda, ichita k'ap'ia apai bi.

²¹ Tachi k'ap'ia māga bi perā, tachi tau pedee k'awaa bada paara, p'oyaa jara-e pak'aji juamaa: "Mia pi k'inia-e". Poropā pida p'oyaa jara-e pak'aji biirimaa: "Mia pi k'inia-e."

²² Ma k'āyaara ne-inaa jōma tachi k'ap'iade, mak'iara p'oyaa ooda-e pik'a k'edee paara, auk'a k'aripapata tachi k'ap'ia chok'ai bamerā māik'aapa k'ap'ia pia bamerā.

²³ Ma awara tachi k'ap'iade nībi ūk'uru pia chioopata tachi piara unudamerā. Mamīda ūk'uru awaraarāmaa unupi k'iniadak'aa. Mapa wāk'apata p'arupa.

²⁴ Jōdee chi unupi k'inia bīta taawa iru p'anapata. Māga oopata Tachi Ak'ōrépata tachi k'ap'ia māga ooda perā, pipiara iadamerā aide nībi mak'iara p'oyaa oo-e pik'a k'edee māik'aapa pia-e pik'a k'edee.

²⁵ Māga ooji tachi k'ap'iade nībi jōma chik'ari pa p'anadamerā.

26 Tachi k'ap'iade bi apida p'ua n̄beeru p̄rā, k'ap'ia jōmaweda miapari ma k'aurepa. Jōdee tachi k'ap'iade n̄bi apida pi-ia unuruta p̄rā, k'ap'ia jōmaweda o-īadaipari.

27 Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'anī tachi ijāapataarā Cristo k'ap'iak'a p'anī, iru ome araa p'anapata perā.

28 Tachi Ak'ōrepa tachi k'ap'iade n̄bi chaa mimia awara-awaraa biji tachi k'aripamerā māik'aapa k'ap'ia pia p'anadamerā. Māga pik'a ichi Jaurepa Cristode ijāapataarāmaa mimia awara-awaraa bipari, ma mimia oo p'anide chik'aripa p'anapataadamerā. Naapiara bipari Jesucristopa jirit'eradaarā pēiit'ee ichi ūraa jarateede; ai eere bipari Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jarapataarā; māgí t'ee bipari Tachi Ak'ōre ūraa jarateepataarā; maap'eda ne-inaa oopataarā eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa; k'ayaa beerā jipapataarā; ijāapataarā k'aripapataarā; ijāapataarā ak'ipataarā; pedeepataarā āchia k'awada-e p'anī pedeede.

29 Tachi Ak'ōrepa ijāapataarā jōmaweda jirit'erae Cristopa pēimerā ichi ūraa jarateede. Ichiaba jōmaarāmaa ichia jarapi bik'a jarapi-e; jōmaarāpa iru ūraa jarateeda-e; jōmaarāpa ne-inaa ooda-e eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa;

30 jōmaarāpa k'ayaa beerā jipada-e; jōmaarāpa pedeeda-e āchia k'awada-e p'anī pedeede; jōmaarāpa k'awada-e chi pedeerupa jara k'inia bi ma k'awada-e p'anī pedeede.

31 Maperā parāpa iididaipia bi Tachi Ak'ōre Jau-repa parāmaa madepema pipiara bīta bimerā. Māgá pipiara p'anapataadait'ee.

Māgá oo p'aní mīda, mia ak'ipiit'ee sāga wāara pipiara p'anapataadai.

13

Chik'inia p'anapataadaipia bī

¹ Pipiara p'ana k'inia p'aní pirā, chik'inia p'anapataadaipia bī. Tachia eperāarā pedee k'īra t'ādoo pedee p'aní mīda māik'aapa angeleerā pedee paara peddeeruta pijida, pari māga oopata t'āripa awaraarā k'inia iru p'anada-e p'aní pirā. Māga p'anaruta pirā, tachi ma pedeede pedeedak'āri, awaraarāpa ūridai campana pariatua chaaparik'a.

² Ichiaba Tachi Ak'ōrepa jarapi bīk'a jara p'aní mīda māik'aapa k'awa p'aní mīda ne-inaa k'īra t'ādoo, Tachi Ak'ōrepa waide jara-e bī paara eperāarāmaa, páripi p'anapata awaraarā k'inia iru p'anada-e p'aní pirā. Ma awara audú ijāaruta pijida ee ãyaa birutamaa tachia jararutapa; awaraarā t'āripa k'inia iru p'anada-e p'aní pirā, ichi k'inia māga oo p'aní.

³ Ma awara tachia net'aa iru p'aní jōmaweda tee p'aní mīda chupiria chedeerāmaa māik'aapa tachi k'ap'ia paara paapeepiruta pijida Cristode ijāa p'aní k'aurepa, t'āripa awaraarā k'inia iru p'anada-e p'aní pirā, tachi-it'ee wē-e pait'ee Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bīdepema, it'ari panadak'āri.

⁴ Tachia wāara awaraarā k'inia iru p'anadak'āri, nāga p'anapata. T'āridepai choopata. Awaraarāmaa ne-inaa pia oopata. Awaraarā unuamaa iru p'anadak'aa, ãrapa ne-inaa iru p'aní k'aurepa. Ichiaba tachia ooda jōmaarāmaa jaradak'aa, ãrapa k'īsiadamerā tachia ne-inaa oo k'awaa p'anapata. Audua p'anadak'aa.

5 Chīara k'īraupidak'aa māik'aapa k'īra nejasiapidak'aa. Tachi-it'ee ne-inaa pipiara jīridak'aa. Isapai k'īraudak'aa. K'īra p'u-ua p'anadak'aa tachimaa chīrapa ne-inaa k'achia ook'āri.

6 O-īa p'anadak'aa unudak'āri awaraapa ne-inaa k'achia oomaa bī. Jīp'a o-īadaipata irua ook'āri Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidak'a.

7 Ma awara chīrapa tachi miapidak'āri, choopata ijāapata perā Ak'ōrepa tachi k'aripait'ee. Ijāapata k'achia p'oyaadai. T'āride ichita choopata awaraarā k'inia iru p'anadairā.

8 Māgá awaraarā k'inia iru p'anadak'āri Cristopa oopi bīk'a, ichita chik'inia para bait'ee. K'awāati na ewari Tachi Ak'ōrepa jarapi bī waa wē-e pait'ee. Ma awara chi pedee bīpa k'awada-e p'ani pedee waa ūrida-e pait'ee. Ichiaba k'īsia k'awaa p'aniirāpa jarateepata auk'a waa wē-e pait'ee.

9 Māgí jōma na ewari wē-e pait'ee, jōdait'ee perā. Tachia waide k'awada-e p'ani jōmaweda Tachi Ak'ōrepa jarapi bī māik'aapa k'īsia k'awaa beerāpa jaratee p'ani.

10 Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bī jōmaweda oo aupak'āri, waa k'awa k'iniada-e p'anadait'ee irua jarapi bī māik'aapa k'īsia k'awaa beerāpa jaratee p'ani, jōmaweda Cristok'a k'awadait'ee perā.

11 Warra weda mī pedeeji māik'aapa k'īsia iru baji ne-inaa ooit'ee warrarāpa oopatak'a. Mamīda chona pak'āri, oo amaaji māgee warra weda ne-inaa oopata.

12 Na p'ek'au eujāde p'ani misa, jīp'a espejo k'īra t'awaa bīde ak'i p'anik'a bī, jōmaweda Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bī k'awada-e p'anadairā.

Mamīda Cristo ome p'anadanadak'āri, jōmaweda k'awadait'ee Cristopa k'awa bik'a, k'awadait'ee perā Tachi Ak'ōrepa tachi k'awa bik'a.

¹³ Maperā ichita ijāadaipia bī Tachi Ak'ōrepa oopari ichia jara bik'a. Ichita ijāadaipia bī Tachi Ak'ōrepa tachimaa teeit'ee ne-inaa jōmaweda ichia k'īsia iru bī tachi-it'ee, it'ari panadak'āri. Ichita awaraarā k'inia iru p'anadaipia bī Tachi Ak'ōrepa k'inia iru baparik'a. Tachi Ak'ōre-it'ee ma jarada ōpeedepema chi t'ēe jara aupadata pipiara bī jōma apema jara aupada k'āyaara.

14

Chik'aripa p'anadaipia bī Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a oodait'ee

¹ Māga pipiara bairā Tachi Ak'ōre-it'ee, parāpa awaraarā k'inia iru p'anadaipia bi. Māga oo p'ani misa, iididaipia bī Tachi Ak'ōre Jaurepa parāmaa jarapimerā Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a.

² Ma k'āyaara, iidiruta pīrā Tachi Ak'ōre Jaurepa parā pedeepimerā k'awada-e p'ani pedeede, māgá jarateedak'āri, chi ūrirutaarāpa k'awada-e p'anadai māgí jarateeruta. Tachi Ak'ōrepapai k'await'ee.

³ Jōdee Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapiru pīrā irua jarapi bik'a, chi ūrirutaarāpa pia k'awaadait'ee, āchi pedeede ūridait'ee perā. Mapa oo k'inia p'anadait'ee māgí jarateeruta jara p'anik'a māik'aapa t'āri o-īa p'anadait'ee oodak'āri Cristopa oopi bik'a.

⁴ Chi pedee bipa ichia k'awa-e bī pedeede pia oo bī ichi-it'ee. Mamīda Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jaraparipa apemaarā ijāapataarā k'aripapari.

5 Parā jōmaweda pedeeda paara k'awada-e p'aní pedeede, pia bak'aji. Mamīda pipiara bī Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jaradamerā, wē-e pīrā apidaapa māgí pedee ūridamerā māik'aapa k'awapidamerā apema ijāapataarāmaa.

6 Mapa īpemaarā, mi parāmaa wāru pīrā jarateede k'awa-e bī pedeede, parā k'aripa-e pait'ee. Jōdee wāru pīrā Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jarade maa-e pīrā Cristo ūraa jarateeru pīrā, māgá k'awaadai Cristopa oopi k'inia bī.

7 Parāpa k'awa p'aní siru chaa k'awaa beerāpa māik'aapa arpa chaa k'awaa beerāpa pia chaapata chi ūri p'anīrāpa k'awaadamerā chisāgí sirupa chaada māik'aapa chisāgí arpapa chaada. Mamīda pia chaa k'awa-e bīpa chaak'āri, k'achia ūridai māik'aapa pia k'awada-e pai chisāgí siru wa chisāgí arpa.

8 Ichiaba soldaorāpa trompeta ateepata jura chōonadak'āri. Chi chaa k'awaa bīpa chaapari soldaorā chōode uchiadamerā. Mamīda māgípa pia chaa-e pīrā, soldaorā chōode uchiada-e pai, k'awada-e p'anadairā āchia ūri p'aní k'āata jara k'inia bī.

9 Māga pik'a bī parā ome. K'awada-e p'aní pedeede pedee p'anadak'āri, chi ūrirutaarāpa k'awada-e pai parāpa jaratee k'inia p'aní. Pipiara bak'aji pāchi ituuba pedeedap'edaa paara.

10 Wāra na p'ek'au eujāde eperāarā pedee chok'ara awara-awaraa pedee p'aní. Ma pedee pedeepataarāpa pia k'awapata āchi pedee ūridak'āri.

11 Mamīda mia māgí pedee ūri-e bī pīrā, k'īra

tewaraak'a bai māgí pedeepari ome, p'oyaa ūri-e bairā māgí pedee.

12 Māga bī parā ome ichiaba. Maperāpi iidi k'inia p'anī pīrā Tachi Ak'ōre Jaurepa parāmaa ne-inaa oopimerā, iididaipia bī ne-inaa k'aripadait'ee apemaarā ijāapataarā.

13 Mamīda iidi k'inia p'anī pīrā Ak'ōrepia pedeepimerā k'awada-e p'anī pedeede, māgara ichiaba iididaipia bī k'awapimerā k'āata jara k'inia bī māgí pedee. Māgá awaraarāmaa jarateedai.

14 Mīa it'aa tīru pīrā k'awa-e bī pedeede, mī jaurepapai k'awa bī k'āata jara k'inia bī, araa bapari perā Tachi Ak'ōre Jaure ome. Mamīda michi k'isiade k'awa-e bī.

15 Māgara mīa ēsāga ooima? Jaurepapai it'aa tīit'ee māik'aapa k'ariit'ee mīa k'awa-e bī pedeede. Mamīda ma k'āyaara pipiara it'aa tīpariit'ee māik'aapa k'aripariit'ee mīa k'awa bī pedeede.

16 Pīa pida māga ooru pīrā, eperā pī ik'aawa su-ak'i bīpa auk'a k'awaait'ee pīa gracias jara bī māik'aapa k'ari bī. Māgá pī ome auk'a iru it'aa tīi gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa.

17 Jōdee pīa it'aa tīru pīrā k'awa-e bī pedeede, pīa bī mīda Tachi Ak'ōre k'īrapite, pī ik'aawa p'anīrā maarepida k'aripa-e bī.

18 Tachi Ak'ōre k'īrapite mī o-īa bī, mīa parā k'āyaara pedee chok'araara pedeepari perā, mīa k'awa-e bī pedeede. Māga ooi Tachi Ak'ōre Jaurepa māga oopipari perā.

19 Mamīda apemaarā ijāapataarā ome bak'āri it'aa tīit'ee Tachi Ak'ōremaa, mī-it'ee pipiara bī pedeeit'ee pedee joisomaapai arii p'anīrā

pedeede, pedee diez mil pedeei k'āyaara ārapa k'awada-e p'anī pedeede.

20 Maperā ūpemaarā, warra chak'erāk'a k'īsianāati. Ārak'a p'ana k'inia p'anī pīrā, p'anadaipia bi warra ewaa t'odak'a; audua-ee. Pia k'īsīati chonaarāpa k'īsiapatak'a.

21 K'irāpāti Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi: "Mia Israel pidaarāmaa pedeeit'ee k'awada-e p'anī pedeede k'īra tewaraarā it'aideepa. Mamīda ma Israel pidaarāpa k'awa p'anadait'ee mīda mia māga oopi bi, at'āri mi pedee ūri k'iniada-e p'anadait'ee." *(Is 28.11-12)*

22 Tachi Ak'ōrepā māga jarada perā, nāga k'awaadai. Ijāadak'aa beerāpa unuruta pijida Tachi Ak'ōre Jaurepa parāmaa pedeepimaa bi pāchia k'awada-e p'anī pedeede, ma Israel pidaarāk'a ārapa ūri k'iniada-e pait'ee. Jōdee ijāapataarāpa māga unudak'āri, ūridait'ee, k'awada-e p'anī mīda k'āata jara k'inia bi. Mamīda ma k'āyaara parāpa jararuta pīrā Tachi Ak'ōrepā jarapi bi k'āchi pedeede, audupiara ūri k'inia p'anadait'ee, ūridait'ee perā āramaa Cristopa oopi k'inia bi. Māga bi ijāadak'aa beerā ome ichiaba.

23 K'īsīati nāgide. Parā cheepurudak'āri it'aa t'īdait'ee, parādepema ūk'uru pedeemaa p'aneeruta pīrā k'awada-e p'anī pedeede māik'aapa māga p'anīde t'īru pīrā eperā ijāak'aa bi maa-e pīrā Tachi Ak'ōre Ūraa waide k'awa-e bi, ichia k'īsīai parā jōmaweda k'īra k'awa-ee para bi.

24 Jōdee eperā ijāak'aa bi maa-e pīrā Ak'ōre Ūraa waide k'awa-e bi t'īru pīrā Tachi Ak'ōrepā jarapi

bik'a jara p'anide, ūrii ichia p'ek'au k'achia oopari Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

25 Maap'eda māgide k'isiak'āri, t'āri p'uadarii māik'aapa ijāai, wa ijāa-e pai. Maap'eda bedabaidarii Tachi Ak'õremaa it'aa t'ii't'ee māik'aapa jarait'ee: "Wāara Tachi Ak'õre nama parā ome bapari."

*Chip'edaidak'āri, ne-inaa jōma k'ĩra jīp'a oodaipia
bi*

26 Māpai īpemaarā, nāga oodaipia bi chip'edaidak'āri it'aa t'īdait'ee. Ūk'uruurāpa Ak'õre k'ari k'aridaipia bi. Awaraarāpa Cristo ūraa jarateedaipia bi maa-e pīrā Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jaradaipia bi. Awaraarāpa k'awada-e p'aní pedeede pedeedaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Awaraarāpa māgí pedee jara k'inia bi jōmaarāmaa k'awapidaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Ma jōmaweda oodaipia bi ijāapataarā chik'aripa p'anadamerā.

27 Ma k'awada-e p'aní pedeede pedeepataarā pedeedaipia bi aba-abaa, omé maa-e pīrā ōpee pedee auparutamaa. Maap'eda māgí pedee k'awapataarāpa jōmaarāmaa k'awapidaipia bi ārapa jaradap'edaa.

28 Apida wē-e pīrā māgí pedee k'awaapiit'ee k'āata jara k'inia bi, māgara chi māgá pedee bi waa pedeeik'araa bi. Ma k'āyaara ichi t'āridepai pedeeipia bi ichi-it'ee māik'aapa Tachi Ak'õre-it'ee.

29 Māgá ichiaba Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jara-pataarāpa pedee k'inia p'aní pīrā, pedeedaipia bi aba-abaa, omé maa-e pīrā ōpee pedee auparutamaa. Apemaarāpa ūridaipia bi ārapa jararuta,

k'awaadait'ee wāara Tachi Ak'õrepa jarapida wa māga-e.

³⁰ Abaapa Tachi Ak'õrepa jarapi bïk'a jara bi misa, awaraapa pedee k'inia bi pîrā jarapida awara, māgara ma naa pedee badapa chi t'ẽepemamaa pedeepiopia bi.

³¹ Māga oo p'anî pîrā, jōmaarā pedee k'inia p'anîirā pedeedait'ee, apemaarā ijāapataarāpa k'awaadamerā jōmaweda Tachi Ak'õrepa āramaa jara k'inia bi.

³² Tachi Ak'õrepa jarapi bïk'a jara bïpa pariatus pedeeik'araa bi. Jîp'a pedeeipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa māga oopi bak'āri.

³³ Māga oodaipia bi Tachi Ak'õrepa ne-inaa pariatus oopik'aa perā. Oodaipia bi awaraa p'uurudepema ijāapataarāpa oopatak'a.

³⁴ Mapa ichiaba chip'edaidak'āri it'aa t̄idait'ee, wēraarā k̄iup'ee p'anadaipia bi, jarateepataarā māik'aapa Tachi Ak'õrepa jarapi bïk'a jarapataarā pedee p'anî misa, Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bairā āchi imik'īraarā juu ek'ari p'anapataadaipia bi.

³⁵ Mapa ārapa ne-inaa iidi k'inia p'anî pîrā, iididaipia bi āchi imik'īramaa teeda panadak'āri. Pia-e bi pariatus pedeedamerā, awaraarā pedee p'anî misa.

³⁶ Auk'a k̄īsiada-e p'anî pîrā, k'irāpāti parāmaa ijāapii naaweda Tachi Ak'õrepa awaraarāmaa ijāapiji māik'aapa k'awapiji ichia oopi k'inia bi chip'edaidak'āri. Maperā k̄īrak'aupai pāchia oo k'iniata oodai, Tachi Ak'õrepa k'awapida oodai k'āyaara.

37 Apida k'īsia bī pirā ichiata Tachi Ak'ōrepa jarapi bīk'a jarapari, maa-e pirā ne-inaa awara oopari Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bīk'a, k'awaaipia bī Tachi Ak'ōrepa mīmaa jarapiji jōma na p'ādade jara bī. Mapa ooipia bī na ūraade jara bīk'a.

38 Mamīda māgī eperāpa jara bī pirā mīa na p'ā bīde jarateemaa bī michi k'īsiadoopa, irua jara bī ūridaik'araa bī.

39 Māpai īpemaarā, audupiara iididaipia bī Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapimerā Ak'ōrepa jara k'inia bī ijāapataarāmaa. Māga nide abaapa pedee k'inia bī pirā ichia k'awa-e bī pedeede, pedeenaaapáde adaik'araa bī.

40 Mamīda ne-inaa jōma oodaipia bī Tachi Ak'ōrepa oopi bīk'a, pariatua oodai k'āyaara.

15

Jesucristo piup'eda, chok'ai p'irabaida

1 Frā īpemaarā, k'irāpapiit'ee mīa naaweda jarateeda; jōma Jesucristopa ooda tachi k'aripait'ee atuanaadamerā. Parāpa māgī jarateeda ijāajida; māgita at'āri ijāa p'anī.

2 Ma jarateeda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa parā o k'achiadeepa k'aripa ata wā. Mapa aīde ijāapataadaipia bī. Māga-e pīrā, pāchi k'inia ijāajida.

3 Ma jarateeda k'awaap'eda, mīa parāmaa jarateeji, jarateeda pipiara bairā. Nāga bī: Cristo piuji tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee, Tachi Ak'ōre ūraa p'ādade jara bīk'a.

4 Ma piuda t'ēepai, māu te uriade iajida māik'aapa ewari ūpeemaa chok'ai p'irabaiji, Tachi Ak'ōre ūraa p'ādade jara bīk'a.

5 Ma t'ẽepai ichia unupiji Pedromaa, maap'eda chi apemaarã k'õp'ãyoorãmaa, ichi ome nipapatap'edaa na p'ek'au eujäde bi misa.

6 Ai t'ẽepai unupiji quinientos audú see nãbada ijãapataarãmaa. Mägidepema ũk'urupai jai-idaa p'ani, mamãda chi apemaarã at'ãri chok'ai p'ani.

7 Ai t'ẽepai unupiji Santiacgomaa. Maap'eda unupiji ichia ūraa jarateede pëida eperãarãmaa.

8 Maap'eda, jõmaarã t'ee, mîmaa ichiaba unupiji, ai naaweda mi k'achia baji mîda.

9 Mäga ooji mi jõmaweda apemaarã pëida k'ãyaara ek'ariara bi mîda. Mi-it'ee piara bak'aji Tachi Ak'õrepa mi jirit'era-e pada paara, mia Cristode ijãapataarã miapipachi perã.

10 Mamîda Tachi Ak'õre t'ãri pia bapari perã, mi k'aripaji. Maperã mi apemaarã pëida k'ãyaara mimiara bapari. Mimiak'aa michi k'iradoopa. Jíp'a Tachi Ak'õrépata mîmaa nãgí mimia oopipari Cristo-it'ee.

11 Mi ãra k'ãyaara audú mimiapari mîda, taipa auk'a jarateepata, ma-it'ee Cristopa tai pëida perã. Mägí jarateedata parãpa ijãajida.

*Tachi Ak'õrepa piudap'edaarã chok'ai
p'irabaipipari*

12 Parãpa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa Cristo chok'ai p'irabaipiji, taipa mäga jarateedap'edaa perã. Mäga bita, ¿sãap'eda ũk'uru parã t'ãide p'aniiräpa jara p'anima eperãarã piudap'eda chok'ai p'irabaidak'aa?

13 ¡K'isíati! Tachi Ak'õrepa eperãarã p'oysa p'irabaipi-e pîrã, mägara Cristo jida p'irabaipi-e pak'aji.

14 Māgara páripi taipa jarateepata Jesucristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Parāpa pida pāchi k'inia irude ijāa p'aní.

15 Ma awara māirāpa jara p'aní wāara pīrā, tai seewa-idaa p'aní, parāmaa jarateedap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa Cristo p'irabaipiji.

16 Māirāpa k'īsia p'anik'a Tachi Ak'ōrepa eperāarā p'oyaa p'irabaipi-e pīrā, māgara Cristo jida p'oyaa p'irabaipi-e pak'aji. Māgara Cristo at'āri piu bak'aji.

17 Ma awara Tachi Ak'ōrepa Cristo p'irabaipi-e pají pīrā, māgara parāpa páripi ijāa p'aní Cristo piu dā k'aurepa Tachi Ak'ōrepa pāchia p'ek'au k'achiaoopata wēpapii.

18 Māgara awaraa Cristode ijāapataarā jai-idaadap'edaa arā auk'a atuak'ajida.

19 Ma jōma wāara pīrā māik'aapa na p'ek'au eujādepai Cristode ijāa p'aní pīrā, tachi jōmaarā k'āyaara chupiriara p'aní!

20 Mamīda māga-e. Tachi Ak'ōrepa wāara Cristo chok'ai p'irabaipiji! Cristo naapiara ichita chok'ai bapariit'ee, piup'eda māik'aapa p'irabaip'eda. Ma awara Tachi Ak'ōrepa māga ooda perā Cristo ome, k'awa p'aní tachi jida ichiaba chok'ai p'irabaipiit'ee, Cristode ijāapata perā.

21 K'īsiadáma nāgide. Eperāpa k'achia ooda k'aurepa, na p'ek'au eujādepemaarā jōmaweda piupata. Jōdee Tachi Ak'ōrepa awaraa eperā chok'ai p'irabaipida k'aurepa, jōmaweda irude ijāapataarā auk'a chok'ai p'irabaipiit'ee.

22 Pia jarait'eera, Adán k'aurepa jōmaarāta piupata. Jōdee Cristo k'aurepa jōmaweda

irude ijāapataarā jai-idaadap'eda, chok'ai p'irabaidait'ee.

²³ Mamīda p'irabaidait'ee Tachi Ak'õrepa k'īsia iru bīk'a. Cristo naapiara p'irabaipiji. Maap'eda Cristo cheru ewate irude ijāapataarā auk'a p'irabaipiit'ee.

²⁴ Ma t'ēepai na p'ek'au eujā jōit'ee. Cristopa netuaraarā māik'aapa Tachi Ak'õre k'īraunuamaa iru p'anīrā, chi na p'ek'au eujādepema poro waibiarā jōmaweda p'oyaak'āri, māgiirā ichi Ak'õre jua ek'ari biit'ee.

²⁵ Māga pait'ee Cristo na eujā poro waibia pait'ee perā, Tachi Ak'õre k'īraunuamaa iru p'anīrā jōma birumaa ichi Ak'õre jua ek'ari.

²⁶ Māgá ook'āripi, eperāarā waa piuda-e pait'ee.

²⁷ K'awa p'anī Cristota na p'ek'au eujā poro waibia, Tachi Ak'õrepa ichi ūraa p'ādade jara bairā: 'Ne-inaa jōmaweda pi jua ek'ari biji: eperāarā, angeleerā māik'aapa netuaraarā paara.' (*Sal 8.6*)

Tachi Ak'õre aupaita Cristo jua ek'ari ba-e.

²⁸ Māgá Tachi Ak'õre k'īraunuamaa iru p'anīrā p'oyaap'eda, Tachi Ak'õre Warrapa ooit'ee ichi Ak'õrepa oodak'a ichi ome, nejōmaata iru jua ek'ari bīk'āri. Irua nejōmaata biit'ee ichi Ak'õre jua ek'ari, ichi k'ap'ia paara, Tachi Ak'õre jōmaarā k'āyaara waibiarā beemerā.

²⁹ Ichiaba nāga k'awa p'anī Cristode ijāapataarā jai-idaadap'eda, chok'ai p'irabaidait'ee. P'irabaida-e pirā, sāap'eda eperāarā ūk'uruurāpa poro choopipatama ijāapataarā jai-idaadap'edaarā pari, chi araada-e padap'edaarā poro choopidait'ee jai-idaadai naaweda? iMāgi jai-

idaadap'edaarā p'irabaida-e pírā, páripí ãra pari
poro choopipata!

30 Ma awara ijääpataarā p'irabaida-e pírā,
¿sääp'eda tai jarateede wäpatama, chi wärutamaa
tai k'iraunuamaa iru p'aní mīda?

31 Wäara ewari chaa mi peedait'ee iru p'aní, jarateepari perā Cristopa ooda jõmaarā k'aripait'ee.
Mamīda wäara mi o-ña bi k'awa bairā parāpa Jesucristode ijää p'aní.

32 Ma awara Cristode ijääpataarā p'irabaida-e
pírā, páripí mi perá piuji Éfeso p'uurudepemaarā
juapa. Mägiirā ne-animalaarā k'achiarāk'api
p'aní. Wäara chok'ai p'irabaida-e pírā, mägara
p'anadáma nāgí jarapatak'a:

'Nek'odáma, ne-inaa todáma mäik'aapa tachia oo
k'iniata oodáma, taarā-e perā jödait'ee.' (*Is
22.13*)

33 ¡Mäga-e! Apidaamaa k'ūrapináati. Wäara jara
p'aní nāga jaradak'āri: "K'ōp'āyo meraa bi pirā
k'achiaoopataarā ome, auk'a oodai."

34 ¡Pia k'isíati mäik'aapa ak'ítí k'isia k'awaa pik'a
p'aníirā parā t'aide! P'ek'au k'achia oonáati
ächia oo p'anik'a jaradak'āri Cristode ijääpataarā
p'irabaida-e pait'ee. ¡Mäga jaratee p'aníirāpa
waide Cristode ijääada-e p'aní! Mia mäga jara bi
parā k'ira nejasiapiit'ee.

*Sāga Tachi Ak'ōrepa piudap'edaarā
p'irabaipiit'ee
(2 Co 5.1-5)*

35 ¿Nāga iidi k'inia p'aní-ek'ā? "¿Sāga Tachi
Ak'ōrepa piudap'edaarā p'irabaipiit'ee? ¿Sāga
baima chi k'ap'ia p'irabaida?"

36 Wāara māga iidi k'inia p'ani k'īsia k'awada-e p'anadairā. ¿Parāpa nāgí k'awada-e p'anik'ā? Trigo tau maa-e pīrā awaraa net'atau uudak'āri, eujāde beraudaipari, t'ono wāru misa.

37 Chi k'arra uudak'aa. Jīp'a chi tauta uupata, trigodee wa awaraa net'ataudee.

38 Māgí uup'eda, Tachi Ak'ōrepa t'onopipari trigo k'arra wa ne-inaa awaraa, ichia k'īsia iru badak'a net'atau k'īra t'ādoo ewaa ook'āri.

39 Māga ooji awaraa ne-inaa chok'ai bee ome ichiaba. Ichia k'īsia iru badak'a k'ap'ia k'īra t'ādoo ooji eperāarāde, ne-animalaarāde, ipanaarāde māik'aapa chik'ode, māgá āchi k'ap'ia awara-awaraa iru p'anadamerā.

40 Ichiaba biji ne-inaa pajāde ichia k'īsia iru badak'a, na p'ek'au eujādepema ne-inaa awara. Māgí chaachaa ichi k'īra wāree biji. Mamīda auk'a bi-e pajī.

41 Ma k'īra wāree awara-awaraa biji nāgá: ak'ōrejīru urua awara bi atane īdaa ome māik'aapa atane īdaa lucero īdaa ome awara bi. Ichiaba lucero chaa urua awara bee.

42 Māgá Tachi Ak'ōrepa ne-inaa awara-awaraa oodak'a na eujādepema māik'aapa pajādepema, māga pik'a ichiaba awara ooit'ee eperā piuda k'ap'ia chok'ai p'irabaipik'āri. Piuda k'ap'ia iadak'āri, mik'iadaipari. Jōdee chok'ai p'irabaida k'ap'ia waa piuk'aa.

43 Ma awara māgí piuda k'ap'ia k'achia bapari mik'iadaipari perā. Jōdee chi chok'ai p'irabaida k'ap'ia k'īra wāree bait'ee. Piuda k'ap'ia p'ooyaa mimik'ak'aa. Jōdee chok'ai p'irabaida k'ap'ia

ne-inaa k'īra t'ādoo ooit'ee, Cristopa chok'ai p'irabaida t'ēe oodak'a.

44 Eperāpa k'ap'ia iru bairā na p'ek'au eujāde bi misa, māgara ichiaba k'ap'ia iru bait'ee Ak'ōre truade. Na eujādepema k'ap'ia piuk'āri, iapata mik'iadaimerā. Mamīda t'ēepai Tachi Ak'ōrepa p'irabaipik'āri, it'aripema k'ap'ia papiit'ee.

45 Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'ōrepa eperā ook'āri, iru k'īde jārap'uaji chok'ai beemerā.' *(Gn 2.7)*

Ma eperā Adán paji. Mamīda Cristo jida t'ījarapata Adán chi t'ēepema, Tachi Ak'ōrepa ichiaba iru chok'ai p'irabaipida perā ichi truade ichita bapariimerā. Ma awara Tachi Ak'ōrepa Cristo biji irude ijāapataarā chok'ai p'anapipariimerā.

46 Tachi k'ap'ia naapema Adán k'ap'iaak'a bi, na p'ek'au eujādepema perā. Jōdee tachi t'ēepema k'ap'ia bait'ee chi t'ēepema Adán apata k'ap'iaak'a, Ak'ōre truadepema perā.

47 Chi naapema Adán yoorodee ooda paji. Mapa na p'ek'au eujādepema paji. Jōdee chi t'ēepema Adán it'aripema paji. Mata cheji na p'ek'au eujādee.

48 Na p'ek'au eujādepemaarāpa k'ap'ia iru p'ani naapema Adanpa iru badak'a, irudeepa uchi-adap'edaa perā. Jōdee it'aa wārutaarāpa k'ap'ia iru p'anadait'ee Cristopa iru bik'a, ichideerā perā.

49 Māgá na eujādepema k'ap'iade p'ani misa, Adán bapatak'a p'anapata. Mamīda it'aripema k'ap'iade p'anadak'āri, Cristo baparik'a p'anapataadait'ee.

50 Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, parāpa k'awaadaipia bi na p'ek'au eujādepema k'ap'ia

p'oyaa t'īuk'aa Tachi Ak'ōre eujāde, ne-inaa mik'iadaipari mama t'īuk'aa perā.

51 Mamīda ūrīti, mīa jarait'ee perā ne-inaa Tachi Ak'ōrepa eperāarāmaa waide jara-e bi. Ijāapataarā jōmaweda piuda-e pait'ee. Mamīda wāara jōmaweda k'ap'ia awara padait'ee.

52 Māgā padait'ee isapai, tachi tau p'inaru jīak'aata. Māga nīde it'aripema trompeta jīwaak'āri, Cristode ijāa jai-idaadap'edaarā jōmaweda p'irabaidait'ee māik'aapa tachi chok'ai p'aniiřā k'ap'ia jida awara pak'oodaridait'ee.

53 Māga pait'ee na p'ek'au eujādepema k'ap'ia p'oyaa wā-e perā Tachi Ak'ōre eujādee. Mapa māgā it'aripema k'ap'ata padait'ee, aide uchiadamerā iru eujāde.

54 Māgā tachi k'ap'ia jōmaweda it'aripema k'ap'ia padaik'āri, unudait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bīk'a:

'Tachi Ak'ōrepa jōmaweda p'oyaaji. Maperāpi ichia chok'ai p'irabaipidaarā waa piuda-e pait'ee.' **(Is 25.8)**

55 Mapa ijāapataarāpa jōmaweda jaradaipia bī Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bīk'a:

'Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibīara bī, tachi chok'ai p'anapipari perā, waa piuda-e pait'ee. Ma awara waa kīisia p'ua kīsiadak'aa, waaweeda-e p'anadairā miadait'ee tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.' **(Os 13.14)**

56 Māga jaradaipia bī eperāarā piupata perā āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. K'awa p'ani

jõmaweda p'ek'au k'achia eperääpa oopata, ma jõma jara bairā Tachi Ak'õre Úraa Moisemaa p'apidade.

⁵⁷ Mamīda Jesucristo piuda perä tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee, māik'aapa chok'ai p'irabaida perä, tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji. Maperä it'aa t̄ipata Tachi Ak'õremaa gracias jaradait'ee. Jiruta jõmaarā k'âyaara waibiarā bi, irua k'isia iru bada perä Tachi Waibia Jesucristo p̄iiit'ee tachi k'aripade!

⁵⁸ Maperä īpemaarā k'iniarā, mia jarateeda ijāa p'anapatāati. Ma awara ichita óoti Cristopa oopi bīk'a, k'awa p'anadairā māga oodak'āri, pari ne-inaa ooda-e pait'ee.

16

Ijāapataarā-it'ee p'arat'a p'edap'edaa

¹ Irá jarait'ee sāga p'arat'a p'edaipia bi p̄eidait'ee apemaarā ijāapataarā-it'ee. Óoti mia jaradak'a Galacia eujādepema ijāapataarāmaa, āchi it'aa t̄ipata chaa.

² Tomia ewate parä chaachaa p'arat'a awara bidaipia bi, parāmaa p'aa p'anidepema. P'arat'a waibia p'aa p'ani pirā, waibia awara bíti. Mamīda mak'īara p'aada-e p'ani pirā, ma jīak'a awara bīdai. Māga oodaipia bi ewaa p'arat'a p'enaadamerā mi panak'āri.

³ Ma awara jīrit'eradaipia bi parä t̄āidepemaarā, ma p'arat'a p'edap'edaa ateedamerā Jerusalendee. Māpai mi parāmāi panak'āri, k'art'a p'ā p̄iiit'ee ãra ome Jerusalendee, ijāapataarāpa k'awaadamerā wāara mārā parāpa jīrit'erada.

4 Māga-e pīrā, mi jida auk'a āra ome wāi.

Pablopak'īsia iru bada Corinto p'uurudee wāit'ee

5 Mi wāit'ee Macedonia eujādee ijāapataarā ak'ide. Ma tēepai wā k'inia bi Corinto p'uurudee parā ak'ide.

6 K'īsia bi taarāit'ee parā ome p'usa t'ojarā wāyaarumaa. Māga ooru pīrā, k'inia bi mi k'aripadamerā jāmāik'aapa wāk'āri.

7 Arak'atia wiibai k'inia-e parāmāi. Jīp'a taarā bee k'inia bi, Tachi Ak'ōrepa māga k'inia bi pīrā.

8 Nāgaweda k'īsia bi beeit'ee nama Éfeso p'uurude Pentecostés fiesta parumaa.

9 Nama at'āri bee k'inia bi nāpema chok'araarāpa mia jaratee bi ūri k'inia p'anadairā. Mapa jaratee nībait'ee, chok'ara Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'anihīrāpa māgá jarateepi k'iniada-e p'ani mīda.

10 Timoteo panak'āri parāmaa, auteebai pedéeti iru ome, iru mi ome auk'a Cristo mimia oopari perā.

11 Iru oo iru p'anadaik'araa bi. Ma k'āyaara pia ak'i p'anāti māik'aapa k'aripáti, o-īa chemerā apemaarā ijāapataarā ome mia nīmaa bimāi.

12 Parāpa iidi pēijida sāapai tachi īpema Cristo k'aurepa Apolo parāmaa wāit'ee. Mia jaraji wāmerā apemaarā ome parā ak'ide. Mamīda na wādade wā k'inia-e paji. Jua pari bak'ārita wāit'ee.

Pablopajarada na k'art'a p'ā auparude

13 K'īrak'aupai apidaapa parā k'achiade baaipidai. Cristode ijāapatāati mia jarateedak'a māik'aapa oopatāati Cristopa oopi bīk'a. Pia choopatāati Cristode ijāa p'anide.

14 Ma awara parāpa oo p'aní jōmaweda chik'inia oopatáati.

15 K'awa p'aní Estéfanas ichi te pidaarā ome naapiara Cristode ijāajida Acaya eujāde. Ārapa ape-maarā ijāapataarā k'aripapata.

16 Maperā mia k'inia bi ãra pāchi poroorāk'a iru p'anadamerā māik'aapa māgá ichiaba iru p'anadamerā apemaarā ijāapataarā ārak'a k'aripapata.

17 Mi o-ña bi chedap'edaa perā Estéfanas, Fortunato māik'aapa Acaico mi k'aripade parā pari.

18 Ārapa mi o-ñapi chejida parā o-ñapidap'edaak'a. Mapa ãra pari Tachi Ak'õremaa gracias teedáma.

19 Ásia eujādepema ijāapataarāpa salude pēiruta. Ichiaba salude pēiruta Aquilapa Priscila ome māik'aapa ãchi tede cheepurupata ijāapataarāpa.

20 Nāpema ijāapataarāpa auk'a salude pēiruta. Parā saludaadak'ãri, chik'inia saludaapatáati.

21 Mi, Pablopá nāgí salude p'āru mīchi juadoopa.

22 Eperā apidaapa Jesucristo k'iniada-e p'aní pírā, Tachi Ak'õrepa māgí k'achia ooit'ee. Tachi Waibia Cristo, ¡isapai chéji!

23 Mia k'inia bi Tachi Waibia Jesucristopa parā pia ak'i bapariimerā.

24 Parā jōmaweda k'inia iru bi Jesucristodeerā perā.

Māgapai paji.

**Tachi ak'õre pedee
New Testament in Epena (CO:sja:Epena)**

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Epena

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Epena

sja

Colombia

Copyright Information

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Epena

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

1e08d4cb-71aa-5440-b08f-b522fabb6441